

Výroční zpráva 2004

Programové prohlášení a historie o. s. SANANIM

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ O. S. SANANIM

„Nechceme **lhostejně míjet** ty, kteří **ztratili víru** v sebe, druhé, lidskou **existenci**.

Ty, kteří na své cestě životem hledali útočiště **u drogy** a poznali i její odvrácenou tvář, která se objevuje **s neúprosnou logikou** – tvář utrpení, bolesti, **samoty, nesvobody**, smrti.

Chceme podat **pomocnou ruku** všem, kteří na to čekají, kteří **volají své SOS**.

A varovat ty, pro které je **droga symbolem** magického neznáma, romantické vzpoury, únikem z **nepřátelské skutečnosti**."

HISTORIE

- 1990** Ve spolupráci se SPM Klíčov vzniká **občanské sdružení SANANIM** jako první nestátní organizace zabývající se problematikou závislostí na nealkoholových drogách.
- 1991** SANANIM otevírá **Terapeutickou komunitu Němčice** určenou pro dlouhodobou léčbu a resocializaci osob závislých na nealkoholových drogách **jako první zařízení tohoto typu v ČR**.
- 1992** Na základě poptávky a nedostatku odborníků v oblasti drogových závislostí byl rozšířen program sdružení o nabídku **programů primární prevence**.
- 1993** Vzhledem k situaci a dramatickému vývoji drogové scény, a to zejména na území hlavního města Prahy, bylo počátkem května přirozenou reakcí otevření **Kontaktního centra** v Praze 7, které slouží jako nízkoprahové a poradenské zařízení s důrazem na snižování rizik souvisejících s užíváním drog.
- 1994** Vznik samostatného projektu **Terénních programů** reagoval na potřebu kontaktu se skrytou drogovou scénou v Praze. Program je zaměřen na minimalizaci zdravotních a sociálních rizik a na aktivní vyhledávání rizikových jedinců v terénu a byl zahájen jako první svého druhu v ČR.
- 1995** Sdružení zahájilo nový projekt - **Terapeutická komunita Karlov**. Byla dokončena projektová příprava a byly zahájeny první stavební práce na objektu.
- 1996** Otevření dvou nových programů znamenalo další velmi významný krok, rozšiřující systém péče a léčby o.s. SANANIM. Byla zahájena činnost **Doléčovacího centra s chráněným bydlením**, zaměřená na následnou péči, resocializaci a prevenci relapsu (selhání). V září došlo k oddělení psychoterapeutické činnosti K-centra a vzniku programu **Denní stacionář**, který slouží jako ambulantní zařízení pro léčbu drogových závislostí.
- 1997** Tento rok byl zejména ve znamení koncepčního a profesionálního rozvoje systému a profesionalizace řízení. Kontaktní centrum zahájilo **první program svého druhu v ČR ve Vazební věznici Ruzyně**.
- 1998** Zahájením provozu **Terapeutické komunity Karlov**, určené pro střednědobou léčbu, sdružení zejména rozšířilo nabídku poskytovaných služeb. Zahájení provozu **Chráněné dílny Doléčovacího centra** přineslo především nové možnosti a kvalitu v oblasti léčby a doléčování, ale také nové možnosti ve sféře public relations.
- 1999** Mezi nejvýznamnější aktivity patří zahájení provozu **Drogového informačního centra**. **Rozšířením kapacity TK Němčice se podařilo zvýšit efektivitu léčby** a zahájení rekonstrukce druhého objektu na Karlově přiblížilo jeho plnohodnotné využití.
- 2000** Došlo k **přijetí prvních klientek s dětmi** a dokončení stravovacího zázemí v **TK Karlov**. Podařilo se rozšířit aktivity Chráněné keramické dílny a zahájit nový program Denní stacionář - „motivační skupina“ a **Česká spořitelna, a.s. se stala generálním partnerem sdružení**. Podařilo se zprovoznit **první internetovou poradnu v ČR** pro drogové závislosti na adrese www.drogovaporadna.cz.
- 2001** Zprovoznění ubytovací části objektu sýpka TK Karlov umožnilo **zahájení programu pro matky s dětmi v rámci TK Karlov**. Úspěšně se podařilo zorganizovat mezinárodní AT konferenci.
- 2002** Došlo zejména k rozšíření **Terénních programů o program pro romské uživatele**, rozšíření služeb **Drogového informačního centra** o aktivní distribuci aktuálních informací **DRAK**.
- 2003** Zprovoznění nového zařízení – **CADAS**. Rozšíření služeb **Drogového informačního centra** o www.odrogach.cz. Slavnostní otevření **dalších objektů TK Karlov**; rozšíření **Doléčovacího centra o program pro matky s dětmi**, včetně 6ti lůžek v programu chráněného bydlení.
- 2004** Otevření nového programu – **KAPO – poradna pro rodiče**, rozšíření Terénních programů o **program pro ruský mluvící cizince**, rozšíření služeb Denního stacionáře o **program pro matky s dětmi**.

Úvod, aneb stručná zpráva správní rady a ředitele sdružení

Rok 2004 byl rokem, kdy došlo k velkému nárůstu potřeb klientů především v nízkoprahových programech. Ostatní programy se výrazně vnitřně diferencovaly, s ohledem na specifické cílové skupiny – matky s dětmi, minority a cizinci, a dlouhodobé uživatele. To vše znamenalo pro pracovníky zařízení velkou zátěž nejen vzhledem k počtu klientů, ale především zvýšení nároků na jejich flexibilitu, tvořivost a koncepční myšlení.

Jako velké pozitivum vidíme zejména schopnost jednotlivých programů i celého sdružení pružně reagovat na změny v cílové populaci, na vývoj jejich potřeb. Koncepční práce jednotlivých programů bezesporu přispěla k celkovému rozvoji kvality služeb v celé ČR.

Za velmi podstatné považujeme zahájení programu pro rodiče uživatelů, jejichž „šrámy na duši“ potřebují stejné „ošetření“ jako šrámy jejich dětí. Z tohoto pohledu se daří naplňovat cíl sdružení – vytváření komplexního systému služeb. Domníváme se, že to svědčí zejména o „vnitřní síle“ a aktivním přístupu sdružení jako celku i jednotlivých týmů a zaměstnanců. Bez velké pomoci „vnějšího světa“ bychom to však sami nedokázali.

Jsmo tedy přesvědčeni, že jsme i v loňském roce udělali velký kus poctivé práce, který je jen stěží měřitelný penězi, počtem klientů, poskytnutých služeb nebo vyměněných jehel. Věříme však, že je měřitelný těmi, kterým jsme pomohli zvítězit, vrátit se zpět do normálního života, anebo „pouze“ přežít.

Stejně jako v minulých letech nám na tomto „čestném místě“ dovolte poděkovat:

- **všem zaměstnancům a externím spolupracovníkům sdružení;**
- **všem státním úředníkům**, kteří vycházejí vstříc naší práci, a nejen s pochopením naslouchají našim nářkům, ale pomáhají nám je řešit;
- **všem, kteří nás v loňském roce podpořili**, a to ať již finančně, materiálně, nebo „jen“ morálně.

Jsmo velmi rádi, že i tento rok můžeme na tomto čestném místě poděkovat **Nadaci ČESKÉ SPOŘITELNY, která byla v roce 2004 generálním partnerem o.s. SANANIM** a převzala tak partnerství od České spořitelny, a.s. Děkujeme za významnou, již pětiletou podporu prevence a léčby těch nejohroženějších – mladistvých a matek s dětmi. Na jiném místě této zprávy se pokoušíme poděkovat také všem ostatním, kteří naše úsilí podpořili a vycházejí vstříc potřebám našich služeb a zařízení.

Bohužel musíme konstatovat, že ani rok 2004 nepřinesl systémové změny ve financování protidrogových aktivit. Do konce se téma protidrogové prevence stalo předmětem politických půtek, což mělo bezpochyby velký vliv na celkovou atmosféru a každodenní nejistotu. Za důležité a pozitivní naopak považujeme vypracování a schválení Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009.

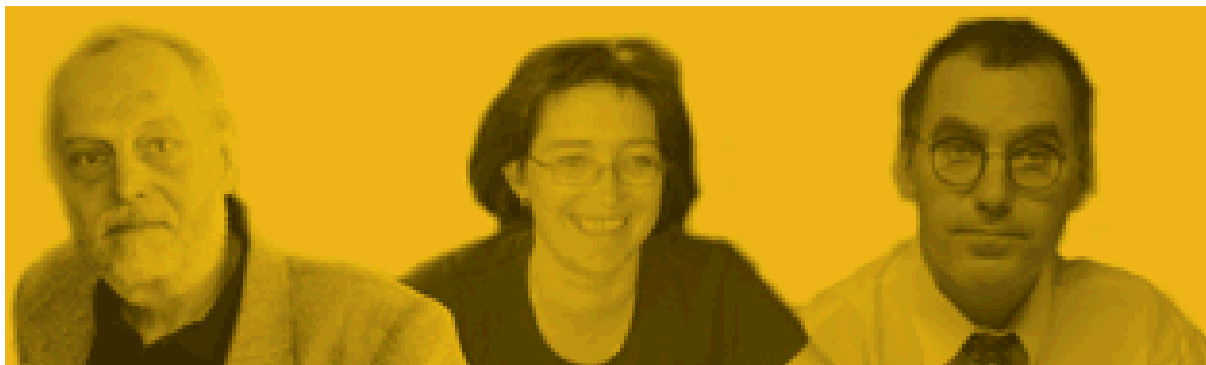
Opět si proto dovolíme na tomto místě označit „bolavá“ témata české drogové politiky, která pokud nebudou v dohledné době řešena, mohou přinést mnoho negativních důsledků v oblasti zdravotní, sociální i ekonomické. I nadále považujeme za velmi aktuální řešení základních systémových problémů spojených s poskytováním péče a léčby. **Prioritu vidíme** v řešení otázek spojených s existencí nástrojů hodnocení a zvyšování kvality systému, víceletého financování, rozsahu nezbytné péče garantované státem a nakonec i ve vytvoření efektivního modelu primární prevence a osvěty.

Obavy v nás vyvolává zejména pokračující nejistota financování našich služeb v následujících letech, zejména s ohledem na nevyjasněnost financování drogové politiky a její aktuální politizaci. Věříme, že díky spolupráci nestátních organizací a státní správy bude tento problém vyřešen, a že nedojde k rozpadu již vytvořené sítě odborných služeb v oblasti prevence návykových nemocí a s tím souvisejícím významným společenským škodám a dlouhodobým důsledkům. Významná by byla jistě i ztráta kvalitního postavení a pověsti, kterou česká „adiktologie“ a NNO dnes v Evropě mají.

1. místopředseda sdružení
MUDr. et PhDr. Kamil Kalina, CsC

předsedkyně sdružení
PaedDr. Martina Richterová - Těmínová

výkonný ředitel
Mgr. Jiří Richter

SANANIM V ROCE 2004

SANANIM je největší nestátní organizací v ČR poskytující služby v oblasti péče a léčby závislostí na nealkoholových drogách. V současné době **sdužení provozuje osm hlavních programů** – Terénní programy, Kontaktní centrum, CADAS, Denní stacionář, terapeutické komunity (TK) Karlov a Němčice, Doléčovací centrum s chráněnými byty, Drogové informační centrum – a řadu programů doplňujících; mezi nejvýznamnější patří práce ve věznicích, romský terénní program a program pro matky s dětmi. Jako nový projekt bylo otevřeno **Poradenské centrum pro rodiče KAPO**, které doposud fungovalo v prozatímních prostorách. Další programy jsou realizovány zejména v oblasti vzdělávání, primární prevence, publikační činnosti a zahraniční spolupráce. Jednotlivé projekty sdužení dnes zabezpečuje více než 89 zaměstnanců a 38 externích spolupracovníků.

Rok 2004 byl pro SANANIM bezpochyby úspěšný. A to nejen v tom smyslu, že se (přes nemalé obtíže) podařilo získat dostatek finančních prostředků pro provoz základních programů, ale podařilo se zajistit také další zdroje, které byly účelně investovány do materiálně-technického zabezpečení, vzdělávání, prohloubení odborné koncepce péče, realizace nových prvků public relations, zahraniční spolupráce a dalších aktivit.

Z pohledu odborného je pak jednoznačné, že se sdužení podařilo udržet kvalitní a efektivní služby, které ho profesně staví na evropskou úroveň, což dokazuje i účast na vytváření vládní politiky a nakonec i naše aktivní působení v rámci evropských projektů.

NAŠÍM CÍLEM JE

- **poskytování profesionální pomoci a léčby osobám ohroženým drogovou závislostí** a provoz sítě programů a služeb, vytvářejících komplexní systém prevence, péče a léčby drogových závislostí;
- **profesionalizace poskytovaných služeb** a rozvoj systému v oblasti poskytování specifických služeb;
- **rozvoj spolupráce** na místní i centrální úrovni při plánování a realizaci protidrogové politiky, včetně rozvoje zahraniční spolupráce a změny pohledu veřejnosti na problematiku drogových závislostí;
- **vzdělávání** laiků, profesionálů a paraprofesionálů v oblasti drogových závislostí.

FINANCOVÁNÍ A KONTROLA

Provoz všech programů a zařízení je z cca **75% finančně podporován prostřednictvím státních dotací a dotací krajů či obcí**. Ostatní finanční a provozní prostředky, tedy cca 25 %, sdužení získává od soukromých subjektů, vlastní činností a v neposlední řadě i od českých či zahraničních nadací, fondů a programů. Od počátku své existence nabízí SANANIM vůči státu průhledné a zodpovědné zacházení s dotacemi, které je doprovázeno snahou o maximálně profesionální a efektivní poskytování služeb v oblasti prevence a léčby drogových závislostí.

Účetnictví sdužení prochází každoročně auditem, nicméně standardní a efektivní financování sdužení zůstává i nadále klíčovým problémem ovlivňujícím každodenní provoz a zejména pak rozvoj organizace. V roce 2004 prošlo účetnictví sdužení také řadou státních kontrol.

SPOLUPRÁCE

Za klíčovou otázku přežití i dalšího rozvoje považujeme i nadále velmi úzkou spolupráci **se státním sektorem a samosprávou** a rozvoj našich zahraničních aktivit. Odborníci sdužení úzce spolupracovali s **Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky Úřadu vlády ČR** na přípravě strategie. V rámci spolupráce s regiony máme nejužší spolupráci s **Magistrátem hl.m. Prahy**, kde se řada odborníků SANANIMu podílí na činnosti jednotlivých pracovních skupin Protidrogové komise MHMP a na vytváření protidrogové strategie MHMP. Dále úzce spolupracujeme s **MŠMT**, dalšími resorty, **Městskými částmi Prahy (1, 2, 7, 13)**, **Středočeským a Jihočeským krajem** a některými dalšími orgány a organizacemi státní správy (např. Vězeňská služba, Hygienická služba atd.).

Spolupráce s **nestátní sférou** nebyla ani v roce 2004 podceněna. Aktivně jsme se podíleli na činnosti **A.N.O. - Asociace nestátních organizací**, a to jak v řídicích orgánech, tak v jednotlivých sekcích. V odborné oblasti se zaměstnanci sdužení aktivně podílejí na činnosti různých profesních subjektů, jako např. **Společnosti pro návykové nemoci LSJEP**, **Asociace terénních pracovníků**, **České Asociace Streetwork** aj. V rámci jednotlivých odborných programů úzce spolupracujeme jak s řadou **státních odborných zařízení** např. PL Červený Dvůr, PL Bohnice, Oddělení pro závislosti Apolinář, FN Plzeň, tak i s řadou nestátních organizací – např. Podané ruce, TK Nová Ves, TK Magdaléna, TK Sejtek, DROP IN apod. Sdužení také samo nebo ve spolupráci s jinými subjekty pořádá řadu vzdělávacích aktivit a poskytuje odborné stáže.

V roce 2004 jsme se zaměřili na rozvoj spolupráce se **ziskovým sektorem**. Tyto aktivity byly realizovány v rámci projektu podpořeném nadací NROS, ve kterém se podařilo především zkvalitnit a rozšířit vlastní možnosti v oblasti sponzoringu a PR aktivit. Nicméně je zřejmé, že současné legislativní podmínky a všeobecný postoj veřejnosti a tím i soukromého sektoru k drogovým závislostem jsou limitujícím prvkem pro skutečný rozvoj této oblasti. Naše partnery v této oblasti se s poděkováním snažíme vyjmenovat na jiném místě této zprávy. Za všechny zde uvádíme alespoň ty nejvýznamnější firmy a společnosti: Česká spořitelna, a.s.; Metrostav, a.s. a Fortel-Česká keramika.

Za velký úspěch roku 2004 považujeme „prolomení bariery“ ve **spolupráci se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou**, kde se **podařilo uzavřít smlouvu** o částečném financování zdravotní péče v Centru ambulantní detoxikace a substituce SANANIM. Doufáme, že je to první krok ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami a s hrazením zdravotní péče poskytované nestátními neziskovými organizacemi osobám drogově závislým.

Zahraniční spolupráce je pro nás i nadále zejména prostředkem pro získávání nových zkušeností, ale také místem, kde lze čerpat prostředky na rozvojové aktivity, na které není dostatek prostředků v domácích zdrojích. O zahraničních aktivitách v roce 2004 se stručně zmiňujeme v jiné části této zprávy.

VALNÁ HROMADA A SPRÁVNÍ RADA SDRUŽENÍ

V roce 2004 mělo sdružení **31 řádných členů**, z nichž většina se pravidelně účastní řádné valné hromady (VH) svolávané předsedou sdružení pravidelně v prosinci. VH, kromě svých standardních úkolů (změny stanov, schvalování rozpočtu atd.), řešila zejména otázky spojené s organizačními změnami (změnou sídla organizace) a rozvojem organizace. VH uskutečněná v prosinci 2004 volila také **nové správní a kontrolní orgány sdružení**.

Správní rada (SR) se sešla na 9 řádných jednáních, kde projednávala především koncepční záležitosti, plány na finanční krytí, mzdovou politiku a PR sdružení.

KANCELÁŘ SDRUŽENÍ; MANAGEMENT

V roce 2004 byl zachován dosavadní ekonomický a administrativní systém. Sekretariát sdružení v současné době zabezpečuje ekonomický, personální a administrativní servis, koordinaci aktivit jednotlivých zařízení a veškeré smluvní vztahy. Kancelář sdružení je také kromě uvedených úkolů zodpovědná za rozvoj mezinárodních aktivit a řízení několika mezinárodních projektů, public relations a sponzorský program (ve spolupráci s Drogovým informačním centrem), personální politiku a nakonec také za veškeré investiční akce sdružení. Již stabilním prvkem v organizační struktuře jsou odborní ředitelé, tvořící mezičlánek mezi vedením a jednotlivými zařízeními.

TECHNICKO-HOSPODÁŘSKÉ ZABEZPEČENÍ SDRUŽENÍ

Všechna zařízení jsou dostatečně technicky a materiálně zabezpečena, jsou komunikačně propojena internetovou sítí a mají své elektronické adresy. Ukázalo se, že některá zařízení nevyhovují prostorově, vzhledem k nárůstu počtu klientů (Kontaktní centrum) či nárůstu specifické klientely, mající speciální potřeby (Denní stacionář a jeho program pro matky s dětmi). Tyto prostorové potřeby jsme se pokusili řešit, nicméně doposud bez jakéhokoli úspěchu. Vzhledem k demolici objektu Novovysočanská Praha 9, se koncem roku přestěhovalo Doléčovací centrum do nových prostor v Praze 13, kde se však nepodařilo zrealizovat nezbytnou rekonstrukci, takže Doléčovací centrum muselo snížit kapacitu chráněného bydlení a rekonstrukce proběhne během roku 2005 za provozu.

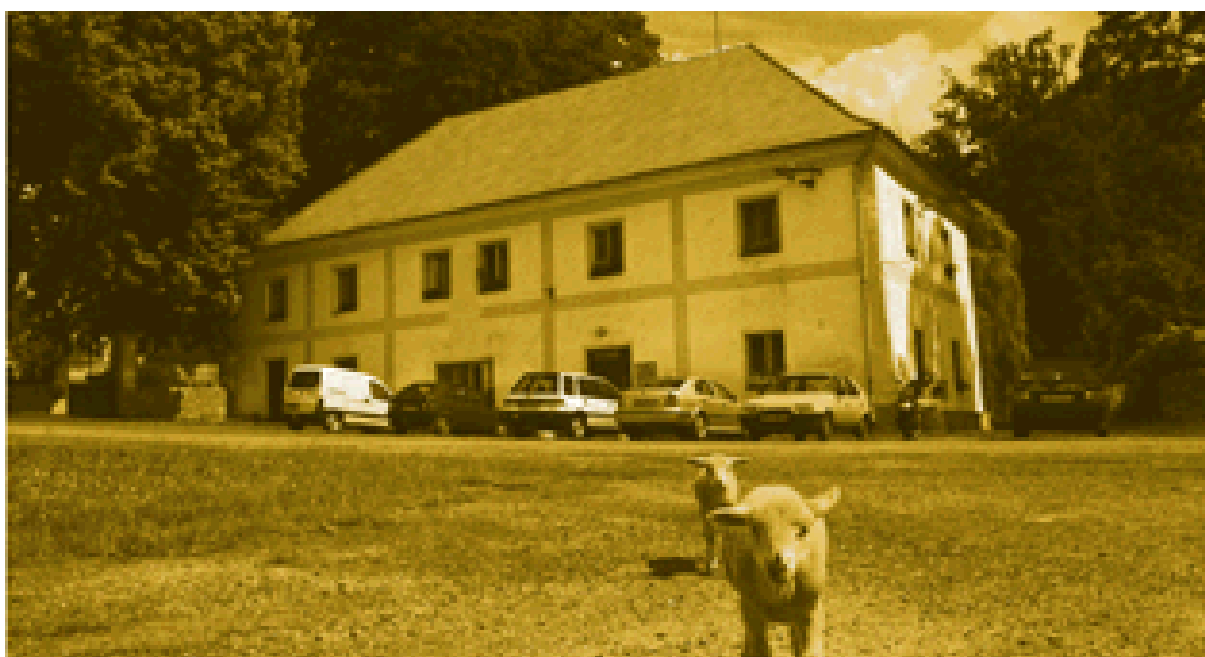
EKONOMIKA A ADMINISTRATIVA

V systému ekonomického fungování nedošlo k zásadním změnám a celý proces je zabezpečen standardními mechanismy. Všechna ekonomická data podléhají průběžné kontrole a prvotní účetní doklady jsou po měsíčním zúčtování k dispozici pro finanční řízení a kvalifikovanou kontrolu účetních podkladů. Ekonomika a účetnictví se řídí podrobným ekonomickým předpisem a řadou předpisů interních. Administrativa sdružení je zpracovávána sekretariátem sdružení a řídí se podrobnými vnitřními předpisy. Účetnictví je každoročně kontrolováno auditorem.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

V roce 2004 jsme se zaměřili na vytvoření systému finančního hodnocení pracovníků, které by zohledňovalo jejich vzdělání, další vzdělávání, iniciativnost, tvořivost. Bohužel nemohlo být uvedeno do praxe vzhledem k velmi nízkým dotacím na mzdové prostředky. Toto omezení velmi limituje personální práci. Udrželi jsme trend, který upřednostňuje profesní růst v rámci organizace a zohledňuje možnost postupu pracovníka v systému našich zařízení.

Systém vnitřního vzdělávání pracovníků je již stabilizován, pravidelně probíhají: úvodní kurz pro nové zaměstnance, stáže v jednotlivých programech, klinické dny a balintovské semináře. Všechny týmy pracují pod vnější i vnitřní supervizí.

Cíle sdružení a jejich naplňování v roce 2004

Loňský rok byl opět především obdobím, ve kterém se podařilo v rámci sdružení v plné míře provozovat komplexní systém péče o drogově závislé, a to i přes zásadní problémy s financováním jednotlivých zařízení. Rok 2004 byl pro nás významný také tím, že se SANANIM i nadále rozvíjel jako vysoce profesionální organizace, a to jak v oblasti péče o klienty, tak i v oblasti managementu.

KLÍČOVÉ CÍLE A JEJICH NAPLNĚNÍ V ROCE 2004:

Cíle v oblasti poskytovaných služeb:

- **Provozování sítě programů a služeb a udržení stávající nabídky služeb a jejich rozsahu**
 - V roce 2004 se nejen podařilo udržet rozsah existujících služeb, ale podařilo se také udržet i jejich kvalitu a efektivitu, včetně provázanosti jednotlivých prvků systému.
- **Příprava na certifikační proces**
 - Všechny zařízení se během roku 2004 intenzivně připravovaly na certifikace odborné způsobilosti. Byl zpracován obecný operační manuál o.s. SANANIM, týkající se především organizačních standardů. Každý program má zpracovaný operační manuál svého zařízení či programu, který obsahuje koncepci zařízení, podrobný popis programu a zařízení z hlediska cílů, prostředků, metod, organizačních aspektů, personálního zajištění apod.
- **Rozšíření sítě programů a služeb**
 - V roce 2004 se podařilo otevřít nový program – **KAPO – poradna pro rodiče**, pokrývající oblast služeb, které v nabídce systému služeb doposud chyběly. Program umožňuje se plně věnovat rodinným příslušníkům závislých, ve všech fázích vývoje závislosti i léčby.
 - **Rozšíření Terénních programů** o specifické služby pro **rusky mluvící cizince a rozšíření nabídky Denního stacionáře** o služby pro skupinu matek s dětmi, včetně spektra poskytovaných služeb.
- **Profesionalizace poskytovaných služeb**
 - Odborný růst týmů i jednotlivců; zabezpečení standardního vzdělávání ve specifických činnostech; standardizace technik hodnocení kvality efektivity práce jednotlivce, týmu a systému.
 - Podařilo se již čtvrtým rokem zabezpečit systém vnitřního vzdělávání nových pracovníků a stejně tak i vzdělávání v některých specifických činnostech (terapeutické komunity atp.). Kontinuálně je sdružením podporován odborný růst týmů i jednotlivců prostřednictvím účasti na specializovaném vzdělávání. Rezervy jistě máme i nadále v oblasti hodnocení kvality a standardizaci technik.
- **Spolupráce při plánování a realizaci protidrogové politiky**
 - Lze s potěšením konstatovat, že až na několik výjimek je naše spolupráce s centrálními orgány a samosprávou i nadále na velmi dobré úrovni. Velmi aktivně se sdružení také podílí na spolupráci nestátních organizací v rámci A.N.O.

Cíle v rámci komplexního systému prevence, péče a léčby drogových závislostí:

- **Technické, organizační a ekonomické zabezpečení**
 - Mezi klíčové cíle patřilo: pokračování revitalizace hospodářského dvora Karlov, kvalitní zabezpečení managementu a komunikace včetně rozvoje zahraničních aktivit, provozní, technické a finanční zabezpečení celkové rekonstrukce objektu Ovčích Hájek 2549 ve spolupráci s městskou částí Praha 13 pro Doléčovací centrum, chráněnou dílnu, Drogové informační centrum a Kancelář sdružení.
 - Pokračovali jsme v revitalizaci objektů hospodářského dvora TK Karlov – rekonstrukce střech na hospodářských objektech, oprava vnitřních komunikací, vnitřní osvětlení areálu.
 - Přesto, že z pohledu Správní rady lze považovat zabezpečení managementu a komunikace, včetně rozvoje zahraničních aktivit, za více než uspokojivé, je zřejmé, že vzhledem k šíři činnosti o.s. SANANIM, bude nutno rozšířit management organizace a provést restrukturalizaci řízení a komunikace.
 - V roce 2004 se podařilo zabezpečit finanční krytí celkové rekonstrukce objektu Ovčích Hájek (Doléčovací centrum, DIC a vedení organizace), nicméně nepodařilo se zrealizovat rekonstrukci, kterou zabezpečuje Městská část Praha 13. Ke konci roku 2004 se Doléčovací centrum provizorně přestěhovalo do budovy Ovčích Hájek. Předpokládáme, že rekonstrukce proběhne během roku 2005. Kancelář vedení a DIC se přestěhovaly na přechodnou dobu do objektu sdružení FOKUS, Praha 8, Dolákova 26.
- **Odborné zabezpečení a poskytování služeb**
 - Mezi klíčové cíle patřilo: sjednocení dokumentace; předávání a součinnost v rámci systému; koncepce interního vzdělávání a hodnocení kvality práce; standardy poskytování jednotlivých specifických služeb a metod. Získání certifikace pro poskytování služeb v jednotlivých zařízeních.

- V rámci systému o.s. SANANIM se podařilo komplexně řešit péči a léčbu závislých matek s dětmi. Touto problematikou se v současné době zabývají všechny programy, jsou dohodnuty jednotlivé postupy v péči o matky, předávání klientů, podávání informací apod. Garantem této služby v rámci systému o.s. SANANIM je Denní stacionář.
- Byl vypracován podrobný Dokumentační řád, který sjednocuje a zpřehledňuje vedení dokumentace v jednotlivých programech. Zahájily se koncepční práce na zvýšení dostupnosti služeb pro romské uživatele drog.
- Protože Certifikační proces nebyl zahájen, neproběhlo tedy ani žádné certifikační šetření.

VÝZNAMNÉ ÚSPĚCHY

V oblasti materiálně technického zabezpečení:

- Nalezení vhodného objektu pro Doléčovací centrum a jeho získání do nájmu, vč. získání vhodného a ekonomicky adekvátního prostoru pro provizorní umístění kanceláře vedení a Drogového informačního centra; finanční zabezpečení rekonstrukce a přestěhování Doléčovacího centra.
- Zahájení programu Poradny pro rodiče KAPO, i když v náhradních prostorách. Nalezení vhodných prostor pro toto zařízení. Jejich rekonstrukce je plánována na jaro 2005.
- Pokračování oprav a rekonstrukce hospodářského dvora Karlov.
- Udržení relativně kvalitního materiálního zabezpečení sdružení jako celku.

V oblasti odborného a profesního zabezpečení a provozu systému:

- Řada našich zaměstnanců dokončila VŠ studia, složila rigorózní či atestační zkoušky, úspěšně dokončila různé výcviky v terapii, managementu či specializovaný kurs IPVZ „Drogové závislosti“.
- Dokončení podrobných koncepcí a operačních manuálů všech samostatných programů.
- Podařilo se provozovat celý systém a jednotlivé služby v plném rozsahu; všechny týmy pracovaly pod kvalitní interní i externí supervizí.
- Rozvoj služeb pro specifické cílové skupiny v jednotlivých zařízeních o.s. SANANIM, rozšíření týmů o pracovníky, kteří se věnují specifickým skupinám.
- Úspěšný rozjezd interaktivní části serveru primární prevence www.odrogach.cz a vysoká využitelnost Drogové poradny a vysoký nárůst návštěvnosti portálu www.sananim.cz.
- Úspěch CADASu ve výběrovém řízení na smlouvu s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a plné rozběhnutí fundraisinkového projektu o. s. SANANIM.

HODNOCENÍ DOSAVADNÍCH VÝSLEDKŮ

Domníváme se, že práci správních orgánů, managementu, kanceláře i sdružení jako celku je možno hodnotit jako velmi úspěšnou a to nejen pro to, že se podařilo splnit a naplnit většinu cílů, které jsme si stanovili. Za úspěch lze považovat jistě i etablování SANANIMu v zahraničí, kde je přijímán jako instituce poskytující profesionální služby a aktivně spolupracující na rozvoji evropské sítě. Jako pozitivum musíme hodnotit i postupné dopracovávání vnitřních předpisů a tím i zkvalitňování vnitřního fungování organizace.

Rezervy lze spatřovat v práci se ziskovými organizacemi v rámci sponzorského programu, v oblasti práce s médii, sponzoringu a public relations. Další rezervou v oblasti personální je realizace efektivního průběžného hodnocení pracovníků středního managementu a tomu odpovídající následné finanční ohodnocení. Nezbytné, vzhledem k rozsahu i spektru služeb a projektů realizovaných sdružením, se jeví provést audit managementu organizace a následně realizovat restrukturalizační řízení a komunikace.

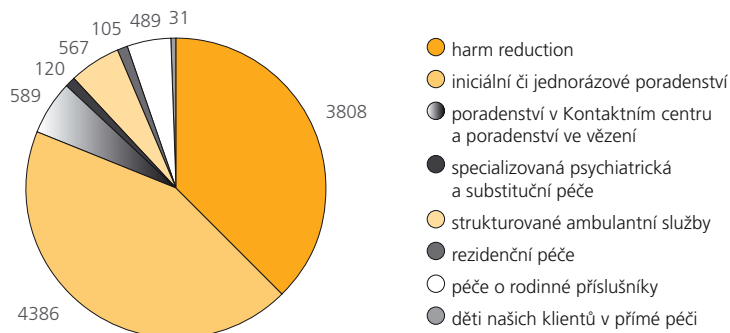
NA ČINNOSTI SDRUŽENÍ SE V ROCE 2004 PODÍLELI:

Ambrož Marcel, Bendová Martina, Černohorská Kateřina, Čtrnáctá Štěpánka, Dekojová Alexandra, Dočekal Ondřej, Dolanská Pavla, Ďurišová Alena, Folíř Patrik, Geblerová Eva, Hanzal Pavel, Harant Tomáš, Harbáčková Marcela, Hettner Vladimír, Hornová Jana, Horvát Milan, Hošková Helena, Hrubý Radovan, Huk Martin, Hulík Martin, Chrástanský Jaromír, Janíková Barbora, Janoušková Olga, Jírový František, Justinová Jana, Kabátek Aleš, Kabátková Petra, Kačaba Ivo, Kalina Kamil, Kalužiková Miroslava, Karel Jan, Kaschteová Gabriela, Klíma Tomáš, Klozíková Eva, Kofroň Pavel, Kordová Markéta, Koryntová Gabriela, Kožený Josef, Kožený Václav, Krejčí Petr, Krejčová Monika, Krummerová Jana, Křížová Eva, Křížová Marie, Kuda Aleš, Kudová Olga, Lesáková Monika, Lorenz Zbyšek, Lošková Šárka, Luczewský Tomáš, Makowetzová Martina, Malátková Eva, Marečková Jana, Maškulková Lenka, Mazur Bohumil, Miláčková Markéta, Minařík Jakub, Mitáčková Václava, Motyčková-Pětrošová Veronika, Müllerová Pavlína, Nečas Vlastimil, Nedvěd Tomáš, Nováčková Lenka, Nováková Michaela, Pavlová Hetmánková Radka, Pěčová Dana, Polívková Zuzana, Preslová Ilona, Prombergerová Silvie, Příhodová Alena, Putnová Jana, Richter Jiří, Richterová-Témínová Martina, Řezníčková Markéta, Skořepová Hana, Sládková Barbora, Smetánková Barbora, Swiecicki Przemyslaw, Šefránek Martin, Šíp Jan, Šmíd Petr, Švec Josef, Termer Aleš, Toušová Jiřina, Třasáková Veronika, Vácha Petr, Vejnar Lukáš, Vejrych Tomáš, Větrovec Martin, Větrovec Milan, Větrovská Elena, Vodenka Marek, Voříšková Eva, Wankeová Věra, Zachariáš Miroslav, Zogatová Kamila

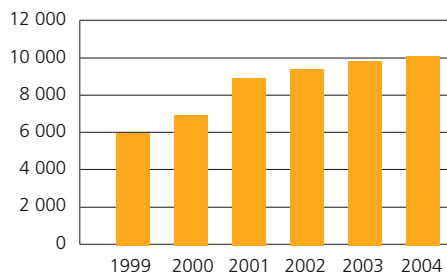
SANANIM v číslech

POČTY OSOB A POSKYTNUTÉ SLUŽBY

Počty osob dle poskytnutých služeb v roce 2004

Počty osob, které využily služeb, meziročně

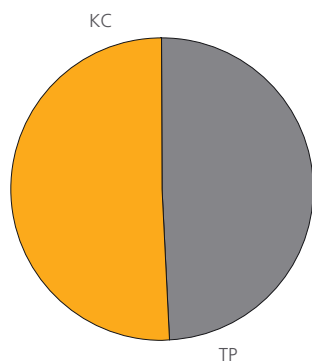
Počty osob dle typu poskytnutých služeb - meziroční srovnání

Rok	Harm reduction poradenství	Iniciální či jednorázové v kontaktním centru	Poradenství a substituční péče	Speciální psychiatrická služba	Strukturované ambulantní	Rezidenční péče	Péče o rodinné příslušníky přímé péči	Děti našich klientů	Celkem
1999	1 528	3 450	211	0	295	63	429	0	5 976
2000	2 354	3 340	167	0	431	86	540	0	6 909
2001	3 909	4 526	401	0	487	91	476	0	8 884
2002	3 762	4 478	240	0	501	101	305	0	9 387
2003	4 023	3 910	757	38	485	105	493	27	9 811
2004	3 808	4 386	589	120	567	105	489	31	10 064

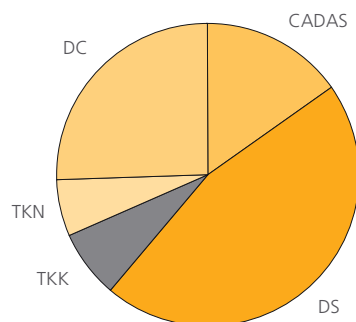
EVIDOVANÍ KLIENTI - UŽIVATELÉ DROG

Zařízení	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC
Počet klientů	1574	1621	120	365	56	49	202

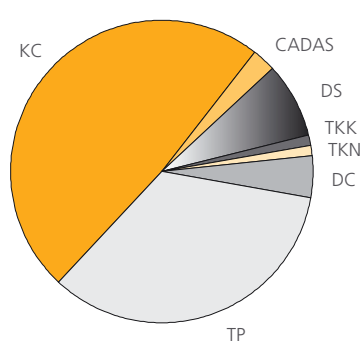
Poměr klientů ve službách Harm reduction

Poměr klientů v léčebných zařízeních

Rozdělení klientů - uživatelů drog, podle jednotlivých zařízení SANANIM

Počet klientů - uživatelů drog, kteří byli v péči jednotlivých zařízení SANANIM, meziročně

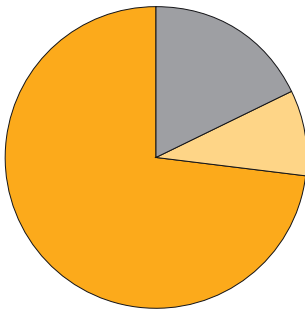
Rok	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC	Celkem
1999	328	1480	0	204	22	41	91	2166
2000	1045	1945	0	237	44	42	194	3507
2001	1298	2386	0	273	43	48	142	4190
2002	1577	2878	0	239	47	54	262	5057
2003	1954	2069	38	265	57	48	220	4651
2004	1574	1621	120	365	56	49	202	3987

VÝMĚNNÉ PROGRAMY SANANIM

Přehled vydaných injekčních setů v letech 1997 - 2004

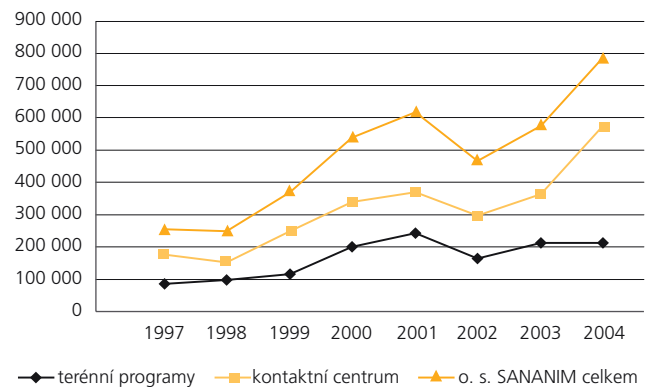
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Terénní programy	83 190	95 286	117 782	196 858	244 629	166 085	213 138	212 208
Kontaktní centrum	172 574	150 547	248 613	339 009	370 851	297 707	359 771	571 830
SANANIM celkem	255 764	245 833	366 395	535 867	615 480	463 792	572 909	784 038

Vyměněné injekční sety v roce 2004

- kontaktní centrum 73 %
- externí terénní pracovníci 18 %
- profesionální terénní pracovníci 9 %

Vývoj výměnného programu od roku 1997

Přehled vyměněných injekčních setů za rok 2004

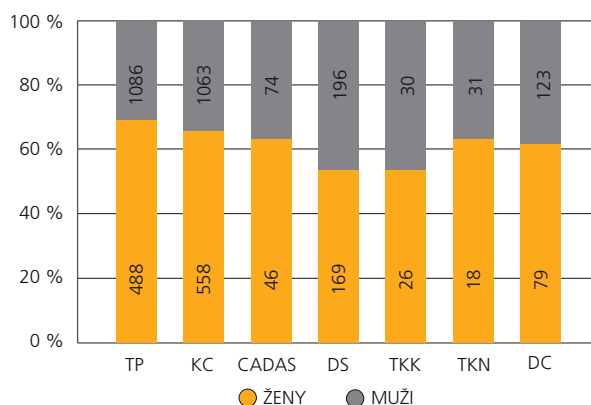
	Vyměněné sety
Kontaktní centrum	571 830
Externí terénní pracovníci	143 055
Profesionální terénní pracovníci	69 153
Celkem	784 038

Výměnný program a návratnost injekčních setů, meziroční srovnání

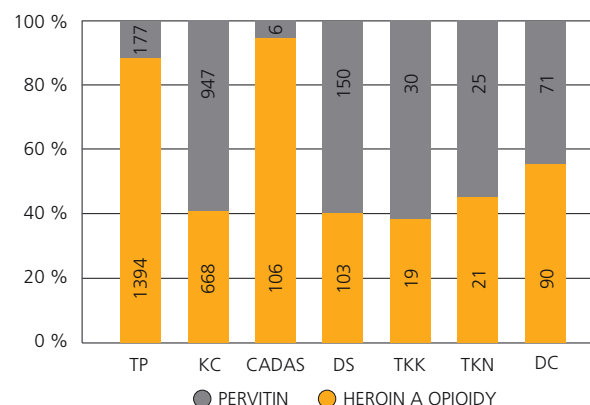
	2000	2001	2002	2003	2004
Vydáno - Kontaktní centrum	339 009	370 851	297 707	359 771	571 830
Vydáno - Terénní programy	196 858	244 629	166 085	213 138	212 208
Vydáno celkem	535 867	615 480	463 792	572 909	784 038
Vráčeno - Kontaktní centrum	340 470	370 974	290 436	357 356	572 943
Vráčeno - Terénní programy	165 500	213 055	165 686	199 935	127 319
Vráčeno celkem	505 970	584 029	456 122	557 291	700 262
Návratnost	94,4%	94,9%	98,3%	97,3%	89,3%

SPECIFICKÉ UKAZATELE KLIENTŮ SANANIM

Poměr muži - ženy napříč jednotlivými zařízeními SANANIM v roce 2004

Primární droga napříč jednotlivými zařízeními SANANIM v roce 2004

Program se zabývá prací s intravenózními uživateli drog přímo na ulici. Jeho hlavním cílem je minimalizace zdravotních a sociálních rizik spojených s užíváním nealkoholových drog. Prostřednictvím výměny injekčního materiálu udržuje nízký výskyt infekčních chorob typu HIV, nebo hepatitidy C mezi uživateli a tím nepřímo ochraňuje ostatní populaci.

Samostatné zařízení (projekt) realizuje kromě základního programu a projektu Terénní programy další doplňující specifické samostatné projekty:

Romský terén

Vyhledávání a navazování romských uživatelů. Program zajišťují dva romští terénní pracovníci. Kromě běžné terénní práce s Romy se věnují i individuální sociální práci v romských rodinách.

Terénní práce s ruskojazyčnou klientelou

Vyhledávání a navazování rusky mluvících uživatelů ze zemí bývalého Sovětského svazu. Program je zaměřený na práci s rusky mluvícími klienty, na které se specializuje rodilá mluvčí.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Podstatným cílem programu je vyhledávání a kontakt se skrytou populací, udržení nízké „promořenosti“ uživatelů infekčními chorobami prostřednictvím nabídky služeb, informací a materiálů žádaných uživateli a zároveň motivování klientů k úpravě či změně životního stylu.

Poskytované služby

Mezi hlavní aktivity a služby, které program poskytuje, patří zejména – výměna sterilních injekčních stříkaček, distribuce zdravotnického materiálu, distribuce letáků o nebezpečích spojených s užíváním drog, sběr použitých injekčních stříkaček, sociální a zdravotní poradenství, motivační trénink, krizová intervence a první pomoc, reference do dalších sociálních a zdravotních zařízení, výroba a distribuce časopisu Dekontaminace.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technické, organizační a personální zabezpečení

Program pracuje ve dvou rovinách. První z nich je práce na ulici zajišťovaná týmem osmi profesionálních pracovníků, druhou rovinou je práce na uzavřené drogové scéně a toxikomanských bytech, kterou vykonává skupina 10 externích terénních pracovníků (XTP) – stabilizovaných aktivních uživatelů.

Vývoj a změny programu

Oproti roku 2003 se v tomto roce počty kontaktů výrazně snížily, stále se však pohybují přibližně na dvojnásobku dlouhodobého průměru. Jedná se průměrně o 62 kontaktů denně. Charakteristický byl zejména nárůst klientů z řad národnostních menšin. Jedná se zvláště o Romy a rusky mluvící cizince. Snažili jsme se tedy především o specializaci a přizpůsobení služeb různé klientele.

V prvním pololetí jsme byli v pravidelném kontaktu s komunitou Olašských Romů na Praze 5, kterou se nám podařilo s pomocí Romského terénního programu oslovit a navázat. Aktivity místních občanů a organizací však vedly k represím, kvůli kterým jsme tuto komunitu na několik měsíců ztratili z kontaktu, abychom ji v posledních měsících roku opět objevili na Národní třídě. Stabilizoval se také program zaměřený na práci s rusky mluvícími klienty, na které se specializuje rodilá mluvčí pracující na 0,5 úvazku. Tě se daří poměrně dobře získávat důvěru klientů a s pomocí osobní asistence je navazovat na další zařízení, zejména na substituční terapii. Nutnost pracovat s touto klientelou stoupá s faktem, že o dvou z 28 kontaktovaných klientů víme, že jsou HIV pozitivní.

Značnou pozornost jsme věnovali také těhotným klientkám a klientkám matkám. Ty se nám daří v poměrně časném stadiu těhotenství předávat do návazné péče a informovat o rizicích i dalších možnostech získání dítěte a návazné péče. Díky systému návazných zařízení se v mnoha případech daří předat matku do péče denního stacionáře, popřípadě terapeutické komunity ještě před porodem.

Výraznou změnu prodělala koncepce externích terénních pracovníků (XTP). Cílem nové koncepce je poskytnout členům XTP dostatečný prostor pro vlastní změnu, zvýšit kvalitu jimi poskytovaných služeb, zvýšit jejich prestiž mezi ostatními toxikomany a dát šanci na práci v tomto týmu více zájemcům z řad stabilizovaných dlouhodobých uživatelů. Program funguje již 10 měsíců, během kterých 2 dlouhodobí uživatelé nastoupili do terapeutické komunity a celý tým prochází daleko dynamičtějšími změnami, než tomu bylo doposud.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

Rok 2004 byl ve znamení opět stabilizace drogové scény. Počet kontaktů klesl o 30%, tedy z 22.480 na 15.722. Stále se však drží přibližně na dvojnásobku dlouhodobého průměru.

Počet vyměněných injekčních setů je stejný jako v loňském roce. V poradenství výkony výrazně stouply o 100%, některé výkony klesly (např. reference do dalších služeb). To je způsobeno zejména výraznou změnou cílové skupiny. Jedná se zejména o vysoký počet romských klientů. Přesné číslo není možné zjistit, protože většinu těchto klientů stále nemáme v databázi.

Provozu TP se daří přizpůsobovat se rostoucím nárokům na specializaci služeb dle měnící se cílové skupiny. Nová koncepce XTP se osvědčila a vedla ke zkvalitnění jimi poskytovaných služeb. Zároveň jim dala příležitost pro změnu vlastního životního stylu.

ÚKOLY PRO ROK 2005

Přes tradiční vážné potíže finančního krytí projektu v prvních šesti měsících roku se podařilo udržet požadovanou kvalitu i rozsah realizovaných služeb. Za prioritu tedy považujeme zejména stabilitu financování.

V příštím roce se jeví jako nezbytné iniciovat vznik programu typu kontaktního centra ve středu města, protože tato oblast je zatím zcela nepokryta a terénní program supluje fungování podobného programu.

Často při práci narážíme na nedostatek následných služeb využitelných klienty z řad minoritních skupin. Jedná se zejména o Romy a cizince – především rusky mluvící. Alarmujícím faktem by se mělo stát to, že se mezi nimi začínají objevovat ojedinělé případy HIV pozitivitu. Zejména rusky mluvící klienti přicházejí často z velmi promořených oblastí.

K hlavním úkolům pro následující rok patří: udržet kvalitu a rozsah poskytovaných služeb navzdory katastrofálním finančním podmínkám; přivést k životu nový koncept romského terénního programu, založený zejména na individuální terénní práci v romských rodinách; podílet se (minimálně v rámci sdružení) na modifikaci poskytované péče ostatními zařízeními tak, aby byla dostupná pro romské uživatele.

Základní statistická data programu, meziroční srovnání

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet kontaktů:	9 903	5 838	3196	9329	9875	8405	22 480	15 740
Počet prvních kontaktů	121	92	-	317	156	88	232	120
Počet klientů celkem:	-	-	328	1045	1628	1577	1954	1 574
z toho okódovaných	-	-	-	895	1328	1327	1954	1 574
Výměnný program	-	-	-	8514	8816	10 702	21 615	15 740
Vydané stříkačky (ks)	83 190	114 771	117 782	196 858	206 369	166085	213 138	212 208
Poradenství	-	-	-	4	38	74	235	482

Struktura klientů TP v roce 2004

Počet klientů	1574
- z toho injekčních uživatelů drog	1574
- z toho mužů	1086
- z toho se základní drogou heroin/subutex	1394
- pervitin	177
- kanabinoidy	3
Průměrný věk klienta	24,9
Počet kontaktů celkem s uživateli drog	15 740
Počet prvních kontaktů s uživateli drog	120

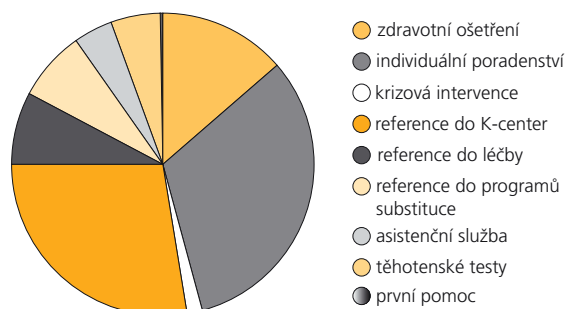
Základní statistická data romského terénního programu

	2003	2004
Počet kontaktů:	7 480	3015
Počet prvních kontaktů	120	105
Počet klientů celkem:	350	323
Výměnný program	7 400	10 857
Vydané stříkačky (ks)	15 200	10857
Poradenství	25	432

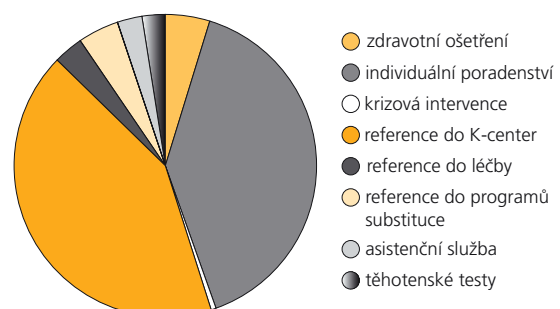
Poznámky ke statistikám programu:

- Počet kontaktů: uvádíme pouze počty okódovaných klientů. Vzhledem k tomu, že především romští, neokódovaní klienti tvoří denně cca 25 – 30% všech kontaktů, ze statistiky se tak ztrácí cca 450 – 500 osob.
- 69.153 ks injekčních stříkaček bylo vyměněno profesionálními terénními pracovníky, 143 055 ks vyměnili XTC.
- Užívaná droga: Jedná se o velmi obtížně zjištělné údaje v situaci, kdy podstatná část klientely je již několik let okódována a změna užívané látky není nikde zaznamenána. Užívaná droga a způsob aplikace se navíc velmi rychle mění a aktualizace těchto údajů je technicky nemožná. Druhým faktorem, který velmi komplikuje získávání těchto informací je možnost klientů nechat se okódovat v několika různých zařízeních v regionu. Klient tak je okódován, nicméně jeho vstupní data nejsou k dispozici.
- K uživatelům Subutexu: Otázkou zůstává „legálnost užívání“ – drtivá většina klientů, které potkáváme, a kteří jsou v legálním programu substituce, užívá Subutex také „nelegálně“.
- Počet prvních kontaktů je pouze orientační údaj. Vzhledem k množství klientů a překrývání programů, které s nimi pracují, je obtížné zjistit, jde-li o první kontakt či ne.
- Skupinové poradenství se děje na pravidelných schůzkách externích terénních pracovníků.

Služby TP v roce 2004

Služby romského TP v roce 2004

Kontaktní centrum je nízkoprahovým zařízením, které se zaměřuje na sekundární a terciární prevenci zneužívání nealkoholových drog. V průběhu roku 2004 využilo služeb Kontaktního centra 1 621 klientů.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Mezi základní principy práce Kontaktního centra patří individuální přístup ke klientovi, dále pak respektování klientova rozhodnutí, ať už se rozhodne pro užívání drog či pro abstinenci. Nízkoprahový přístup usiluje o maximální možnou dostupnost služeb v prostoru a čase, klienti mohou zůstat během kontaktu v anonymitě.

Základní cíle Kontaktního centra:

- navázání prvního kontaktu s klientem a vytvoření vzájemné důvěry mezi ním a institucí a následné udržení kontaktu,
- poskytování informací klientům o jejich stavu, rizicích spojených s užíváním návykových látek a způsobech jak jim předcházet, popř. je léčit;
- minimalizace rizikového chování;
- motivování klienta ke změně jeho chování a následně k abstinenci;
- příprava klientů na spolupráci s institucemi návazné léčebné péče, snaha o minimalizaci neúspěšných a nedokončených léčebných pobytů;
- mapování tendencí na drogové scéně.

Poskytované služby

Mezi služby Kontaktního centra patří: kontaktní práce s klienty, služby harm reduction, tj. služby snižující rizika užívání drog (výměnný program stříkaček a jehel a distribuce zdravotnického materiálu, základní zdravotní servis včetně testování na HIV, VHC a syfilis, hygienický servis, vitaminový a potravinový servis), pracovní programy, sociální práce, krizová intervence, poradenství pro uživatele drog i pro osoby přicházející do kontaktu s uživateli drog.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

Chod zařízení zajišťuje multidisciplinární tým deseti lidí tvořený sociálními pracovníky, speciálními pedagogy a psychology. V průběhu roku 2004 došlo opět k významné obměně pracovního týmu. Všichni členové týmu absolvovali kurz v poskytování první pomoci a výcvik v krizové intervenci. Tři členové týmu se účastní dlouhodobého sebezkušenostního psychoterapeutického výcviku. Tři členové týmu absolvovali první běh vzdělávání v kurzu Drogové závislosti při IPVZ, dva členové pak výcvik „Motivační rozhovory“, pořádaný I. E. S. Podané ruce. Někteří členové týmu se zúčastnili také několika zahraničních konferencí a stáží.

Vývoj a změny programu

Kontaktní centrum nabízelo své služby v roce 2004 standardně, vyjma dvou týdnů v listopadu, kdy byl provoz z důvodu rekonstrukce interiéru omezen a po čtyři dny zcela zastaven. Po havárii vodního systému v bytě nad Kontaktním centrem byl opraven strop v kanceláři a provedeny úpravy v kontaktní místnosti – výmalba, výměna nábytku a oprava kuchyňského koutu.

Od srpna 2004 začalo Kontaktní centrum nabízet novou službu ženám – uživatelkám. Jedná se o ženskou skupinu, která se koná jedenkrát týdně a klade si za cíl navázat hlubší a strukturovanější kontakt s ženami – uživatelkami a zprostředkovat jim pozitivní zážitek z kontaktu s pracovníky oficiální instituce.

Co se týče cílové populace, část klientů Kontaktního centra přešla na legální i nelegální užívání léku Subutex. Užívání Subutexu umožňuje klientům lepší komunikaci než užívání heroinu, snižuje riziko předávkování, ale současně snižuje jejich motivaci ke změně.

Kontaktní centrum se jako člen výboru Sekce harm reduction při A. N. O. podílelo na vzniku informačního letáku pro injekční uživatele drog, který nabízí komplexní informace o výměnných programech realizovaných na území hl. města Prahy.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

Objem služeb poskytnutých v průběhu roku 2004 se pohybuje ve vysokých číslech. V období od ledna do prosince 2004 bylo denně poskytnuto v průměru 117 služeb, kontaktní místnost denně navštívilo v průměru 32 osob a bylo provedeno 40 výměn. Objem vyměněného injekčního materiálu se ustálil na cca 1.600 ks injekčních stříkaček/den, což představuje v porovnání s rokem 2003 nárůst o cca 500 ks/den.

Oproti roku 2003 jsme zaznamenali nárůst v počtu kontaktů ze 17.765 na 24.031 v roce 2004 i nárůst v počtu prvních kontaktů – ze 134 v roce 2003 na 168 v roce 2004. Poradenských služeb bylo v roce 2004 poskytnuto méně než v roce 2003 (431 oproti 598). Tento pokles byl způsoben nízkým zájmem klientů o tuto službu během letních měsíců.

Počet referencí klientů do léčby naproti tomu ukazuje, že uskutečněná poradenská práce byla kvalitní a vedla k nástupu klienta do léčby (77 referencí v roce 2004 oproti 72 referencím v roce 2003). Pro přehlednější orientaci v objemu poskytovaných služeb slouží tabulka Průměrný den v KC v roce 2004.

ÚKOLY PRO ROK 2005

K hlavním úkolům příštího roku patří udržení standardu poskytovaných služeb při zachování jejich objemu, a to i přes tradiční vážné potíže finančního krytí projektu. Předpokládáme také získání certifikace odborné způsobilosti. Rádi bychom také stabilizovali pracovní tým prostřednictvím kvalitního vzdělávání a zapracování nových kolegů.

V neposlední řadě považujeme za důležité pokusit se o rozvoj nových služeb ženského programu a za nezbytné považujeme vznik nového nízkoprahového programu, protože je již několik let zřejmé překročení limitu některých existujících zařízení s ohledem na poptávku drogové scény.

Služby poskytnuté v roce 2004

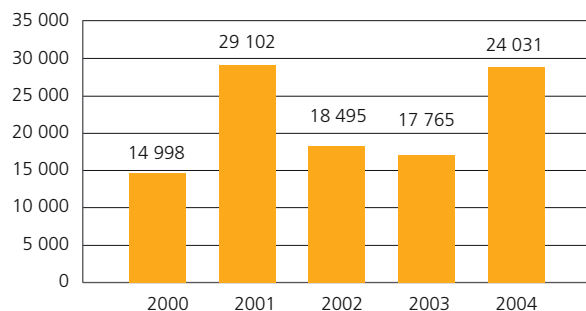
Služby	Počet
Kontaktní místnost	11 082
Počet výměn ve výměnném programu	14 242
Hygienický servis	4 399
Potravinový servis	11 292
Zdravotní ošetření	857
Individuální poradenství	431
Krizová intervence	38
Reference do léčby	77
Asistenční služba	17
Testy HIV	28 (od 10/2004)
Testy VHC	11
Jiné testy – syfilis	71
Telefonické poradenství	770

Počet evidovaných klientů a prvních kontaktů, meziroční srovnání

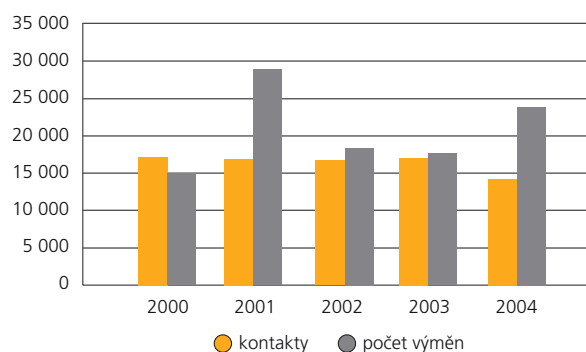
Rok	Počet evidovaných klientů	První kontakty*
2002	1 935	169
2003	2 069	134
2004	2 234	165

*zařazení klienta do evidence nové databáze

Počet kontaktů - meziroční srovnání

Meziroční srovnání kontaktů a provedených výměn

Vyměněný injekční materiál - meziroční srovnání

Rok	Vydáno
1997	172 574
1998	150 547
1999	248 613
2000	339 009
2001	370 851
2002	248 830
2003	359 771
2004	571 830

Průměrný den v KC v roce 2004

Počet	
67	kontakty
40	výměn
1563	vyměněných stříkaček
31	klientů v KM
1,2	poradenství
2,1	poradenských telefonátů
2,4	zdravotních ošetření
12,3	využití hygienického servisu

CADAS – Centrum ambulantní detoxifikace a substituce je ambulantní psychiatrické centrum specializované pro uživatele návykových látek, které vzniklo v r. 2003. Jedná se o ambulantní zdravotnické zařízení pro terapii, detoxifikaci a substituci fungující v návaznosti na další zařízení SANANIM i další zařízení v odborné síti služeb v Praze.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Smyslem existence centra je nabídnout uživatelům drog službu, která je pro ně jinak špatně dostupná. Běžné psychiatrické ambulance přijímají uživatele drog jen omezeně. Přitom duševní onemocnění mezi uživateli drog jsou častá a neřídka jsou jednou z příčin užívání drog i překážkou v abstinenci.

Poskytované služby

- Detoxifikace a substituce buprenorfinem (SUBUTEX®) pro uživatele opioidů
- Psychiatrické služby pro aktivní i bývalé uživatele návykových látek s psychiatrickými a psychologickými komplikacemi.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technické, organizační a personální zabezpečení

Rok 2004 byl pro nás první rok běžného provozu, nejvíce pozornosti jsme věnovali stabilizaci zařízení a poskytovaných služeb. Stabilizovali jsme klíčovou službu - ambulantní substituční a detoxifikační program pro závislé na opioidech s použitím buprenorfinu (Subutex). Zaměřili jsme se především na rozvoj doprovodných, psychosociálních služeb.

Vývoj a změny programu

Program se rozvíjel s ohledem na poptávku klientů a potřeby ostatních zařízení, se kterými úzce spolupracujeme. Je plně vytížený a přesto jeho kapacita není schopna pokrýt poptávku klientů ani ostatních referujících zařízení.

Ambulantní psychiatrická péče pro uživatele drog, eventuelně ex-usery zůstává poněkud ve stínu substitučního a detoxifikačního programu. Ze statistiky je patrná její výrazně nižší vytíženost, která je způsobena také tím, že část klientů je po zhodnocení stavu předána kolegům, kteří působí mimo oblast adiktologie.

Za významný úspěch lze jistě považovat skutečnost, že se podařilo uzavřít smlouvu s VZP. A to především proto, že v těch případech, kdy je nezbytná medikace jinými léky než substitučním preparátem můžeme sáhnout i po farmakoterapii, kterou bychom bez úhrady ze zdravotního pojištění nemohli předepsat. Klienti si plně hradí substituční preparát a další finanční zátěž by již nebyli schopni unést.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

Substituční a detoxifikační program

Do programu v průběhu roku docházelo celkem 83 klientů. 56 klientů nastoupilo v roce 2004. Téměř polovina klientů program ve sledovaném roce také ukončila. V programu převažovali muži (65%) nad ženami (35%) a průměrný věk klientů byl 26 let.

Jako hlavní droga před přijetím se nejvíce uplatnil buprenorfin (53%), v převážné většině získávaný nelegálně. Dalšími užívanými drogami co do četnosti, jako hlavní uváděné drogy byl heroin (19% klientů) a opium (4% klientů).

V systematické péči našeho zařízení je více než 40 osob, většinou s perspektivou postupného vysazování při dobré sociální integraci. Hodnocení efektivity u klientů, kteří již léčbu u nás ukončili při průměrné délce 5 měsíců vyplývá, že cca 2/3 klientů ukončili péči úspěšně (viz tabulka Efektivita programu substituční a detoxifikační léčby).

Ambulantní psychiatrická péče

Celkem bylo v péči pro psychické obtíže 37 klientů, převážně uživatelů drog, nebo ex-userů.

ÚKOLY PRO ROK 2005

- Pokračování v hledání optimální strukturační programu pro klienty v substituční a detoxifikační péči.
- Hledání volných kapacit pro příjem klientů.
- Rozšíření a prohloubení spolupráce s dalšími zařízeními v síti služeb a její přesné kontraktování.
- Zavedení služby domácí detoxifikace.
- Smlouvy s dalšími zdravotními pojišťovkami.

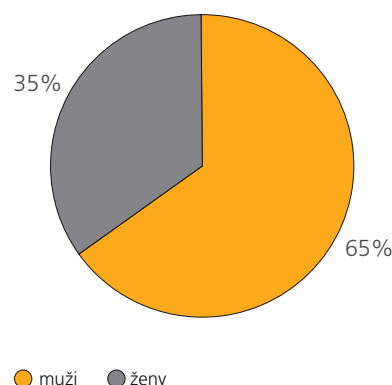
Efektivita programu substituční a detoxifikační léčby

Kategorie	Podíl v %	Ukončení
Stabilizovali se, abstinují	15	úspěšné
Nastoupilo do léčby	29	
Předáno do jiného substitučního programu	20	
Do výkonu trestu s léčebným programem	2	
Vyloučeno pro porušení léčebného režimu	10	neúspěšné
Přestali docházet	24	

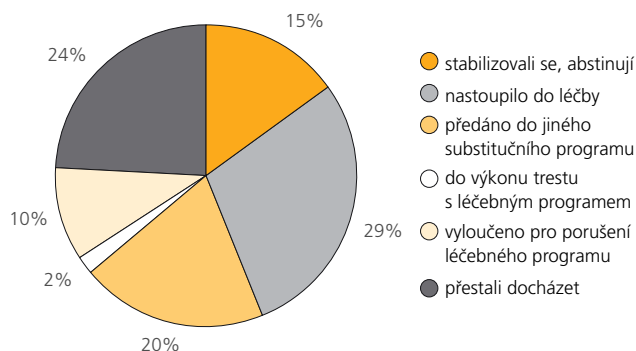
Souhrnná tabulka výkonů projektu v roce 2004

Výkon	Počet
Skupinová psychoterapie	7
Individuální psychoterapie a poradenství	1306
Rodinná terapie a poradenství	6
Krizová intervence	7
Sociální práce	406
Telefonické poradenství	700
Test na přítomnost drog	308
Vydání léku	631
Psychiatrické vyšetření	655

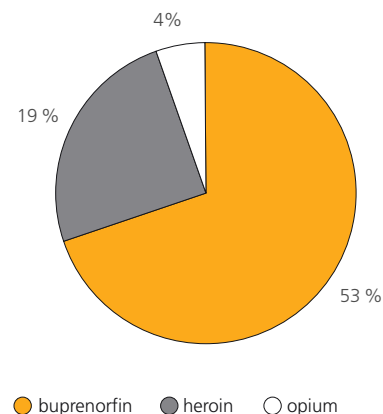
Poměr muži-ženy v roce 2004

Rozdělení klientů, kteří ukončili léčbu v substitučním a detoxifikačním programu

Primární droga v roce 2004

Denní stacionář (DST) nabízí pomoc, poradenství a ambulantní léčbu především v oblasti nealkoholových drog. Základním principem je dobrovolnost a motivovanost klienta. DST je registrován jako nestátní zdravotnické zařízení a ročně poskytuje služby cca 400-500 klientům v oblasti ambulantních služeb, stacionárního programu a specifického programu pro matky s dětmi.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Konečným cílem péče je kromě abstinence lepší kvalita života s následným zapojením do běžného života. Základním prostředkem k dosažení cílů je práce s klientem v jeho reálném životě s možností reagovat a **řešit aktuální problémy bez vytržení z jeho prostředí**. Denní léčba v DST nahrazuje v indikovaných případech ústavní a rezidenční léčbu, popřípadě se osvědčuje jako adaptační přechod mezi ústavní léčbou (např. při předčasném ukončení) a doléčovacím programem.

Poskytované služby

Program zahrnuje komplex diagnostických, terapeutických a resocializačních postupů, které zohledňují aktuální stav a potřeby klienta:

- **denní program (intenzivní stacionární léčba)** formou skupinové psychoterapie a socioterapeutických metod pro max. 10 osob s každodenní docházkou v rozsahu 3 - 4 měsíců,
- **motivační podpůrný program** pro uživatele návykových látek s nabídkou docházky 1x - 3x týdně, vč. specializovaného programu pro uživatele Buprenorfinu,
- **ambulantní psychoterapie a poradenství** s docházkou dle dohody a potřeb,
- **program pro matky – uživatelky s dětmi** zprostředkování léčby, řešení jejich specifických potřeb, sociální situace aj.,
- dále rodinná terapie a poradenství, konzultace pro rodiče a blízké klientů, sociální práce.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Personální, organizační a technické zabezpečení

O klienty pečuje stabilizovaný terapeutický tým tvořený psychology, speciálními pedagogy, psychiatrem, socioterapeuty a sociální pracovníci v počtu 8 pracovníků (7,5 úvazků). Tým soustavně a nadstandardně pracuje na svém dalším vzdělávání – psycholog získal atestaci z klinické psychologie, sociální pracovnice dokončila bakalářské studium, oba socioterapeuté dokončili psychoterapeutický výcvik, jeden z nich zahájil kurz drogových závislostí IPVZ. Pravidelně se konají interní i externí supervize, externím supervizorem se nově stala, po dlouholeté spolupráci s PaedDr. M. Chytrým, Dr. Jitka Vodňanská, dále probíhají pravidelně týmové konference. Odborným garantem projektu je MUDr. et PhDr. K. Kalina. Zařízení poskytuje možnosti stáží pro studenty vysokých škol. Smlouvy s veřejnými zdravotními pojišťovnami na úhradu poskytované péče se zatím nepodařilo uzavřít. Vzhledem k nárůstu celkového počtu klientů bojuje zařízení s nedostatkem prostoru ke své práci.

Vývoj a změny programu

V denním programu nedošlo k žádným výrazným obsahovým změnám, důraz byl kladen na zvyšování kvality práce s klientem. Osvědčila se dobrá zkušenost s rodičovskými konzultacemi, které jsou lépe rodiči přijímány než tzv. rodičovské skupiny. Tyto konzultace jsou přístupné pro všechny zájemce z řad rodičů a rodinných příslušníků, a to i v případech, kdy jejich blízký není klientem DST. V psychoterapeutické složce byl dán větší důraz na individuální přístup ke klientovi, dále byl využíván potenciál týmu pro práci s rodinou a pro práci s klienty s duálními diagnózami. V režimové složce programu byli klienti vedeni k nárůstu větší zodpovědnosti za své jednání.

V průběhu roku 2004 došlo k výraznému zvýšení počtu klientek-matek s dětmi, které se postupně vyprofilovaly jako specifická skupina klientely. S touto klientelou souvisí i stále intenzivnější spolupráce DST s příslušnými státními i nestátními institucemi, kterým byly poskytovány odborné konzultace, přednášky a semináře. Části matek byla zprostředkována léčba v TK Karlov, v DST či jinde, u jiných byla řešena jejich momentální obtížná psychosociální situace.

V r. 2004 byla zahájena druhá katamnestická studie pro rok 2002, která dosud nebyla dokončena, studie za r. 2001 plně potvrdila oprávněnost tohoto ambulantního zařízení. V cílové skupině byl zaznamenán poměrně vyrovnaný podíl uživatelů pervitinu a opiátů, dále se zopakoval trend nárůstu uživatelů buprenorfinu a vyšší výskyt duálních diagnóz. Klienti s duálními diagnózami jsou již typickým jevem zařízení a zaznamenali jsme také častější kombinace zneužívání nealkoholových drog s alkoholem. Oproti předchozímu roku se opět zvýšil průměrný věk klientů na 26 let.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

V roce 2004 se zvýšil celkový počet klientů DS, který byl nejvyšší za celou historii zařízení. Zároveň došlo k vzestupu výkonů v individuální práci, práci s rodiči i nízkoprahové motivační skupině, což svědčí o stabilitě a kvalitě programu Denního stacionáře. Rovněž byl zaznamenán nárůst prvních kontaktů. K úbytku výkonů došlo v denním stacionárním programu v důsledku změny spektra a počtu klientů (stále více jde o uživatele s osobnostní psychopatologickou symptomatikou). Úbytek byl kompenzován větším zájmem o ambulantní složku programu DST.

Co se týká úspěšnosti klientů, tak cca 40% jich absolvovalo program řádně (tedy v celkové délce 12 týdnů). Zbytek klientů program buď sám předčasně ukončil nebo byl vyloučen z režimových důvodů či byl předán jinému specializovanému zdravotnickému zařízení. Zajímavým faktorem v klientele DST je alkohol – 47% klientů denní skupiny uvádí v anamnéze závislost na alkoholu u rodinných příslušníků.

K více než stoprocentnímu navýšení (109%) došlo v počtu matek-uživatelék. V rámci práce se závislými matkami prošlo naším zařízením 111 dětí, které byly nejčastěji ve věku 0 - 4 roky a které, jak doufáme, nás a ani žádné podobné zařízení v dospělosti potřebovat nebudou.

ÚKOLY PRO ROK 2005

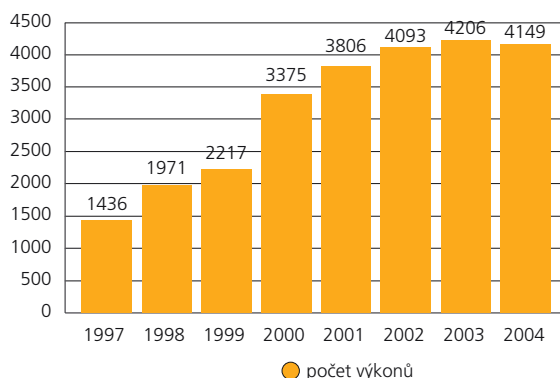
K základním úkolům do dalšího roku patří neustále prohlubovat obeznámenost odborné i laické veřejnosti o možnostech a smysluplnosti stacionární léčby. K průběžným úkolům patří intenzivní spolupráce s příslušnými institucemi. Pro uživatelky - matky budeme rozšiřovat nabídku našich služeb s ohledem na jejich specifické potřeby. Vzhledem k zvýšení celkového počtu klientů vidíme jako nezbytné rozšíření stávajícího prostoru. Rádi bychom také v roce 2005 provedli další katamnestickou studii.

Vzhledem k již několik let trvajícím nedostatečnému financování projektu považujeme (s ohledem např. na odchody odborníků, nezbytné profesní zabezpečení programu...atd.) za nejvýznamnější stabilizaci adekvátního financování projektu. Dlouhodobá devastace lidských zdrojů podfinancováním se totiž dříve či později musí projevit i v kvalitě našich služeb.

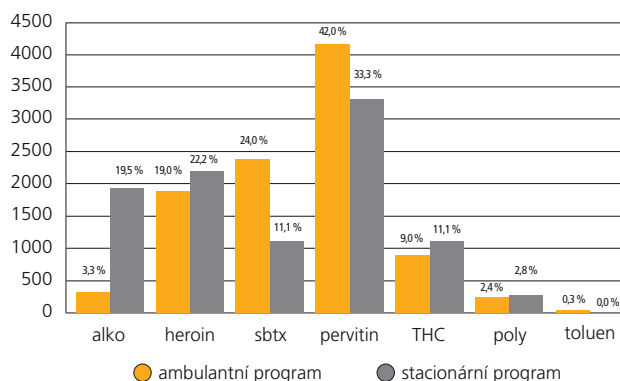
Klienti DST, meziroční srovnání

	2003	2004
Kapacita programu	12	10 až 12
Počet klientů	437	534
- z toho uživatelů drog	311	365
- z toho injekčních uživatelů drog	213	257
- z toho mužů	166	196
- z toho se základní drogou - heroin	73	70
- pervitin	131	150
- kanabinoidy	11	34
- extáze	2	0
- tékavé látky	11	1
- z toho se základní drogou - Subutex (buprenorfin) nelegálně	26	46
- Subutex legálně	0	37
Průměrný věk klienta	25,5	25,9
Počet výkonů celkem	4206	4149
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednou služeb programu	126	169

Porovnání celkového počtu výkonů v DST (1997-2004)

Zastoupení jednotlivých druhů drog v DST (2004) v % ambulantní a stacionární program

Terapeutická komunita (TK) je specializované zařízení zaměřené na léčbu a sociální rehabilitaci osob zneužívajících nealkoholové návykové látky. TK Karlov byla otevřena v prosinci 1998, budova pro matky s dětmi v listopadu 2003. V současné době je kapacita 15 lůžek pro klienty mladistvé a 9 lůžek pro závislé matky a jejich děti.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Hlavním cílem léčebného zařízení je sociální integrace osob závislých na nealkoholových drogách. Pojmem sociální integrace je myšleno úspěšné zapojení závislého do podmínek normálního plnohodnotného života.

Poskytované služby

Zařízení pracuje se dvěma cílovými skupinami. První skupinu tvoří mladiství a mladí dospělí. Pro ně je určen střednědobý léčebný program v délce přibližně 6 měsíců. Druhou cílovou skupinou jsou závislé matky s dětmi. Pro ty je určen dlouhodobý program 7-12 měsíců. Závislé matky jsou v léčebném programu společně se svými dětmi, což umožňuje zaměřit se vedle závislosti matky i na dovednost mateřství. Oba tyto programy fungují v rámci jedné terapeutické komunity.

Základním prostředkem k dosažení těchto cílů je kromě abstinence, samotný život v komunitě umožňující klientovi prožívat reálné vztahy s lidmi, přizpůsobit se pevně danému řádu a režimu, a dále pak terapeutický program (skupinová psychoterapie, individuální poradenství, pracovní terapie, sociální práce a zátěžové programy).

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

TK sídlí v areálu bývalého hospodářského dvora, který je tvořen 9ti samostatnými objekty, z čehož 2 objekty slouží jako ubytovací, ostatní jsou využívány k realizaci programu – terapii, pracovním aktivitám – dílny, hospodářské budovy, sklady. Celkovou rekonstrukci a revitalizaci dvora se daří zabezpečovat zejména díky významné pomoci Nadace České spořitelny. Projekt je relativně dostatečně technicky zabezpečen.

Program zajišťuje celkem 16 zaměstnanců (13,75 úvazku). Odborný ředitel, vedoucí komunity, zástupce vedoucího komunity, čtyři psychologové, dva sociální pracovníci, terapeut exuser, dvě dětské vychovatelky, sociální poradce, pracovní terapeut, hospodářka a pracovník keramické dílny. Vedoucím programu je Petr Vácha, odborným ředitelem Mgr. Aleš Kuda a supervizi provádí PhDr. Martin Hajný.

Vývoj a změny programu

U skupiny matek s dětmi byla v první polovině roku kapacita zaplněna jen na 63%. Bylo téměř nereálné, vzhledem k potřebám matek v léčbě, přiblížit se úplnému naplnění kapacity. Důvodem snížené obloženosti je např. - některé matky mají v léčbě i dvě děti, časté jsou dlouhodobější návštěvy rodinných příslušníků, pro něž musíme mít zajištěno ubytování, kojící matky musí být na pokojích samy. Abychom mohli pružně reagovat na individuální potřeby jednotlivých klientek a jejich dětí pracujeme individuálně s časovým harmonogramem léčby matek (léčebný plán až na 12 měsíců).

Do všech aktivit komunity se snažíme zapojovat adekvátně obě cílové skupiny klientů, aby se vytvořila dobrá společná, komunitní atmosféra. Zátěžových programů a akcí se účastní pouze klienti mladiství, matky s dětmi zajišťují hospodářství a celkový chod komunity.

Vývoj a případné změny cílové populace

Matky s dětmi

U této cílové skupiny převažuje počet klientek, jejichž primární drogou je pervitin a kombinace drog, včetně alkoholu (v roce 2004 je to 65%). Zaměřujeme se nejen na léčbu matky, ale zejména také na získání vztahu k dítěti, osvojení si základních dovedností v péči o dítě a jejich rodinné zázemí.

U velké části klientek drogovou závislost doprovází značná sociální poškození, týrání ze strany partnerů, prostituce, zneužívání. Během roku byly také přijaty tři těhotné klientky. Dvě z nich do konce roku porodily zdravé dcery a vrátily se z porodnice se svými dětmi dokončit léčbu. Stabilní je lékařské zázemí pro matky a jejich děti, (pediatr, stomatolog, hepatální poradna, gynekologie atd.), které je nezbytnou a velmi důležitou součástí léčby.

Mladiství

Během roku 2004 se viditelně projevuje změna této cílové skupiny klientů. Celkový průměrný věk klesá pod dvacet let, z velké části je tato skupina tvořena klienty mladšími osmnácti let. Značné procento klientů nedokáže uvést primární drogu, ale uvádí kombinaci různých drog, včetně alkoholu.

Opakuje se také častá kriminální historie s následnými opatřeními, tj. podmíněné tresty, nařízené léčby, probíhající soudní jednání, což přináší větší nutnost důsledné práce v sociální oblasti. Značnou část skupiny mladistvých tvoří klienti s nařízenou ústavní výchovou. Zde se často potýkáme s tím, že se snaží mezi klienty vytvářet hierarchie, jsou častěji agresivní, nejsou zvyklí řešit situace otevřeně.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

Naplnění skupiny mladistvých klientů se pohybovalo okolo 85 - 90%. Zlepšením a zintenzivněním práce garantů se podařilo zachovávat a dodržovat celkovou časovou hranici léčby klientů. Tím se oproti loňskému roku snížilo procento klientů, kteří z tohoto důvodu léčbu opouštěli předčasně.

Stále je nejčastějším důvodem předčasného ukončení léčby navazování vztahů. I nadále se potýkáme s problémem vztahu matky se svým rizikovým partnerem, zejména pak, pokud se jedná o uživatele, vaříče, dealery, recidivisty, apod.

Naopak se nám např. podařilo: dvě třetiny matek dokončují léčbu; jednoznačným úspěchem je 100% předaných matek do následné péče; během roku se dvěma klientkám narodily zdravé dcerky. U dětí se nám během léčby daří např.: diagnostikovat případný opožděný vývoj, či zdravotní, tělesný či duševní handicap. U těchto dětí je během léčby vypracován podrobný plán péče, která je jim zajištěna, včetně patřičné léčby; tím se nám daří zajistit zdárný vývoj a výchovu dítěte.

Daří se nám také: úspěšně zapojovat do léčby mladistvé klienty přicházející z diagnostických a výchovných ústavů; pokračovat v plánovaných rekonstrukcích dalších hospodářských částí celého dvora a areálu TK Karlov.

ÚKOLY PRO ROK 2004

Přesto, že program plní plnohodnotně stanovené cíle, je pro jeho rozvoj a udržení kvality nezbytné:

- pokračovat v práci s plány léčby mladistvých a integrací klientů z výchovných ústavů,
- zkvalitnit práci s rodinnými příslušníky mladistvých, zejména jejich aktivní zapojení do léčby,
- více podporovat výchovnou a vzdělávací složku léčby

Klienti a služby TK Karlov v roce 2004

	Mladiství	Matky s dětmi	Celkem
Kapacita programu	15	9 matek+jejich děti (cca 10 dětí)	24 + děti
Počet lůžkodnů	4 747, tj. 87%	2 381, tj. 72,5%	7 128, tj. 80%
Počet všech klientů, kteří se programu účastnili	39	17 matek + 16 dětí	56 + 16 dětí
Počet klientů, kteří program úspěšně ukončili	15	5	20
Počet všech klientů, kteří program ukončili předčasně	13	6	19
Z toho ti, kteří odešli po uplynutí 2/3 léčby	11	5	16
Z toho ti, kteří odešli do 2/3 léčby	2	1	3
Počet neuzivatelů, kteří využili alespoň jednu službu programu	84	58	142
Průměrná délka léčby 1 klienta (ve dnech)	165	231	198
Průměrná délka úspěšně ukončené léčby 1 klienta (ve dnech)	209	305	257

Klienti TK Karlov - matky s dětmi/mladiství - v letech 2001–2004

Klienti TK Karlov	Matky s dětmi 11/2001 – 12/2004	Mladiství 1/1999 – 12/2004	Celkem
CELKEM	38	174	212
z toho			
se ještě nachází v léčbě	6	14	20
po ukončení léčby	32	150	182
z toho			
abstinuje, pracuje (studuje)	22	108	130
řádně ukončilo léčbu	21	80	101
o klientech nemáme informace	5	27	32
ve výkonu trestu	1	-	1
dlouhodobě užívá	4	25	29

Klienti TK Karlov v letech 2002–2004

Rok	Přijetí klienti	Ženy	Muži	Děti
2002	41	22	19	13
2003	44	19	25	11
2004	37	19	18	8
Celkem	212	100	112	32

Terapeutická komunita Němčice se jako specializované zařízení zaměřuje na léčbu a sociální rehabilitaci osob závislých na nealkoholových drogách. Svým vznikem v roce 1991 se stala nejstarším zařízením svého druhu v ČR.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Základním cílem léčby v terapeutické komunitě je plnohodnotné zapojení klienta do podmínek běžného života, k čemuž je nezbytná abstinence od všeho co mu v životě škodí. Základní metodou léčby je samotné prostředí terapeutické komunity, jež umožňuje závislému konfrontaci s dosavadním způsobem života, pochopení své životní historie a především učení se novým dovednostem nezbytným pro život.

Poskytované služby

Cílovou skupinou TK Němčice jsou osoby závislé na nealkoholových drogách. TK Němčice je určena pro klienty nad 18 let, muže i ženy, kapacita komunity je 20 lůžek. Přijímaní klienti musí splňovat následující kritéria: netrpí akutním psychotickým onemocněním; jejich IQ není výrazně podprůměrné; diagnostikována závislost na návykových látkách nealkoholového typu, popřípadě kombinovaná závislost; indikace a motivace k dlouhodobé léčbě; absolvování detoxifikace. Jako jediné zařízení tohoto typu přijímá cíleně klienty s relativně vyšším věkem a především s tou nejzávažnější drogovou anamnézou, kriminální kariérou.

Základním prostředkem k cílům léčby je kromě abstinence, samotný život v komunitě umožňující klientovi prožívat skutečné vztahy, přizpůsobit se pevně danému řádu a režimu, a dále pak terapeutický program. Léčba v terapeutické komunitě kombinuje terapeutické nástroje (skupinová a individuální terapie, socioterapie, arteterapie, sociálně právní intervence, atd.) s prvky výchovnými, jež se zaměřují na učení se praktickým dovednostem (pracovní terapie, volnočasové a zátěžové aktivity, atd.).

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

Komunita sídlí v malebném prostředí Němčic u Volyně v areálu zámku. Ubytování a program probíhá ve dvou samostatných objektech. V prvním objektu, který má kapacitu 15 lůžek, probíhá základní část léčby. Je zde situováno i zázemí pro terapeutický tým. Ve druhém objektu, který je vzdálen několik set metrů, probíhá závěrečná část léčby, kdy klient již chodí do zaměstnání a hospodaří samostatně.

Program zajišťuje celkem 11 zaměstnanců (9,75 úvazku). Jsou to 3 psychologové, zdravotní sestra, socioterapeut, arteterapeut, sociální pracovník, pedagog a pracovní terapeuti. Externí supervizi zajišťuje PhDr. Jiří Broža. V loňském roce odešel plánovaně jeden člen týmu a nahradil jej kolega z Kontaktního centra SANANIM.

Vývoj a změny programu

V roce 2004 pokračuje již několikaletý trend ve složení cílové populace komunity. Průměrný věk všech klientů v tomto roce byl 32 let. U mužů to bylo dokonce 34 let, což je o deset let více než celorepublikový průměr u daného typu služby. K relativně vysokému věku našich klientů se samozřejmě váže i závažnost doprovodné problematiky (zdravotní, psychické, sociálně právní, atd.).

Více jak 70% našich klientů (tj. 33 v roce 2004) má zkušenost s výkonem trestu odnětí svobody a 93% (43 klientů v roce 2004) má hepatitidu typu B nebo C. U 10-ti klientů (21%) byla diagnostikována duální diagnóza s následnou nezbytnou medikací.

Program zařízení se snaží hledat neefektivnější možnosti práce s touto těžkou cílovou skupinou. Ve většině případů je tedy nezbytné volit zejména možnosti individuálního přístupu k jednotlivým klientům. Tento přístup je akceptovatelný pro naše klienty a někteří z něj dokáží někdy až obdivuhodně profitovat. Zásadním tématem u všech našich klientů je obava, že nebudou schopni žít jinak než doposud. Objevují se zásadní otázky typu „Co ještě můžu od života čekat a jak ho mám žít jinak?“.

Terapeutická komunita se již tradičně podílí na rozličných kulturních a sportovních akcích. Mezi ty kulturní patří např. pořádání besed se zajímavými lidmi pro obyvatele obce Němčice, divadelní představení v rámci Kulturního festivalu terapeutických komunit a v neposlední řadě vystoupení s pásmem koled na Půlnoční mši v kostele v Dobříši. Ke sportovním aktivitám v tomto roce, kromě účasti na Olympiádě terapeutických komunit, patřila účast na sérii závodů Kola pro Život pořádané Českou spořitelnou.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

V roce 2004 služeb TK Němčice využilo celkem 46 klientů v řádné léčbě a 3 klienti využili možnosti opakovacího. Z těchto 46 klientů v řádné léčbě bylo 31 mužů a 15 žen, což znamená, že se nám podařilo udržet poměr mužů a žen 2:1 jako v předešlém roce.

Velmi výrazně opět stoupl průměrný věk u obou pohlaví (u žen 29 let a u mužů dokonce 34 let). Průměrný věk všech klientů byl v tomto roce 32 let. Léčbu úspěšně ukončilo 9 klientů. Předčasně léčbu opustilo 18 klientů.

Z 18 předčasných odchodů se jednalo v jednom případě o disciplinární vyloučení, jeden klient odešel po jednom dni v léčbě (nevhodná indikace služby) a ve dvou případech se jednalo o nezbytný překlad do PL s ohledem na aktuální stav, ve třech případech odešli klienti těsně před řádným ukončením léčby z důvodu vztahu a nastoupili do následné péče.

Velmi výrazně se zhoršila celková situace klientů TK Němčice. Jedná se o klienty s více jak desetiletou drogovou kariérou. Naši klienti v 93% případů mají hepatitidu B nebo C. Zkušenost s výkonem trestu odnětí svobody mělo 72% klientů, kteří dohromady strávili ve výkonu trestu 42 let!

ÚKOLY PRO ROK 2005

Lze konstatovat, že program nadále plní své poslání. Poměrně dobře se daří hledat adekvátní metody a postupy, které jsou při práci s touto cílovou skupinou efektivní. Program je neustále ve vývoji, kdy se snažíme aktivně reagovat na velmi specifické potřeby našich klientů, jež vyžadují intenzivní individuální přístup.

V tomto ohledu lze jistě hledat i současné rezervy, kde považujeme za nutné lépe strukturovat uvedenou individuální práci, aby bylo možné vždy využívat komplexní informace a procesu léčby jednotlivých klientů. V tomto také spatřujeme základní úkol na následující rok.

Počet klientů v TK Němčice, meziroční srovnání

Rok	Nově přijatí klienti	Ženy		Muži	
		Počet	Prům. věk	Počet	Prům. věk
2000	25	8	22	17	25
2001	27	8	23	19	30
2002	32	12	24	20	27,5
2003	30	8	26,6	22	29,9
2004	28	8	29	20	34
Celkem	301	93	-	208	-

Klienti a služby TK Němčice v roce 2004

Kapacita programu	20
Délka programu/ léčby (v týdnech)	52 (365 dní)
Počet všech klientů, kteří se programu účastnili	46+3 opakovací léčby
- z toho noví v roce 2004	28
- z toho mužů	31
- z toho injekčních uživatelů drog	44
- z toho se základní drogou - heroin	21
- pervitin	25
Počet klientů, kteří program úspěšně ukončili	9
Počet všech klientů, kteří program ukončili předčasně	18
- po uplynutí 2 týdnů léčby	13
- po uplynutí 2/3 léčby	3
Průměrný věk klienta	32
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednu službu programu	34
Počet "lůžkodnů"	6071 (83%)
Průměrná délka léčby 1 klienta (ve dnech)	192
Průměrná délka úspěšně ukončené léčby 1 klienta (ve dnech)	346

Klienti TK Němčice v roce 2004

Celkem klientů	46
z toho pokračuje v léčbě	19
z toho ukončilo léčbu	27
abstinuje, pracuje, studuje	14
v jiném zařízení	3
užívá	3
nemáme informace	10

Doléčovací centrum s chráněnými byty bylo založeno v roce 1996 jako nestátní zdravotnické zařízení zajišťující následnou péči v oblasti léčby drogových závislostí. Poskytované služby jsou určeny klientům abstinujícím od návykových látek; specifickou cílovou skupinou v rámci samostatného projektu jsou matky s dětmi. Základním cílem je podpořit samostatnost a sebedůvěru klienta v podmínkách běžného života, pomoci překonat obtížná období spojená s abstinencí a nalézt osobní spokojenost v novém životním stylu.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Při vytváření struktury doléčování vycházíme z předpokladu, že po ukončení léčby nastává zásadní a zároveň obtížné období. Klient potřebuje intenzivní podporu a pomoc při budování nového života. Často je konfrontován s tím, že jeho plány a představy vytvářené během pobytu v léčbě jsou nereálné a na jejich naplnění potřebuje dostatek času a trpělivosti. Pokud mu během tohoto období není poskytnuta odborná péče, velmi často hrozí opětovný návrat ke starým návykům a zneužívání drog.

Základním principem doléčování je pohled na každého klienta jako na osobnost s vlastními nároky a potřebami. Klient má do určité míry možnost volby struktury doléčovacího programu tak, aby jeho potřebám odpovídal a vedl k efektivnímu naplňování osobních cílů. Mezi základní cíle doléčovacího programu patří: snížit riziko relapsu drogové závislosti, úspěšné zapojení klientů do normálního života, rozvíjení pozitivních změn životního stylu, stabilizace v oblasti sociální a zdravotní, podpora osobnostního růstu a pomoc při řešení obtížných témat minulosti i současnosti.

Poskytované služby

Doléčovací centrum poskytuje v rámci dvou samostatných projektů 3 základní typy služeb – ambulantní doléčovací program, program chráněného bydlení a podporované zaměstnání. Při realizaci služeb využíváme zejména individuálního, skupinového, partnerského a rodinného poradenství/terapie. Nedílnou součástí poskytovaných služeb je poradenství v oblasti sociální, volnočasové a svépomocné aktivity.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

Program Doléčovacího centra zajišťuje 8 osob (6,9 úvazku). Tým je složen ze sociálních pracovníků, socioterapeutů a pedagogů. Ve druhé polovině roku došlo k personálním změnám, i přes tyto změny je tým centra stabilní a schopný zajistit stávající kvalitu služeb.

Tým Doléčovacího centra pracuje pod supervizí MUDr. Stanislava Kuderleho. Provoz Doléčovacího centra je pravidelně konzultován s odborným ředitelem Mgr. Alešem Kudou.

V listopadu 2004 došlo k plánovanému stěhování prostor doléčovacího centra do objektu Ovčí hájek 2549/64 na Praze 13. Vzhledem k odloženému termínu rekonstrukce jsme byli nuceni na přechodnou dobu snížit kapacitu chráněného bydlení z 25 na 10 míst. Ostatní služby jsou poskytovány ve standardním rozsahu. Dokončení rekonstrukce objektu je plánováno na druhou polovinu roku 2005.

Vývoj a změny programu

Doléčovací centrum pracovalo v průběhu roku standardně a poskytovalo v plném spektru veškeré služby uváděné v projektu pro rok 2004. I přes nutné snížení kapacity chráněného bydlení nadále přijímáme do tohoto programu klienty z léčebných zařízení v celé ČR. Po dokončení rekonstrukce dojde ke zvýšení kapacity chráněného bydlení na 25 lůžek, z toho 6 lůžek bude určeno pro samostatný program pro matky s dětmi. V současné době (od listopadu 2004 dosud) nabízíme ubytování pouze 2 matkám s dětmi.

Základní program nabízí 2 typy služeb – ambulantní doléčovací program a program chráněného bydlení. Skupinový program (až na specifickou skupinu chráněného bydlení) je určen pro klienty z obou základních programů. Koncem roku 2004 došlo ke změnám, kdy skupinový program byl v maximální míře rozšířen pro oba typy klientů. Díky tomu může mezi nimi docházet k předávání řady zkušeností s ohledem na odlišné aktuální životní podmínky.

V průběhu roku 2004 došlo též k rozšíření chráněných pracovních míst a ke zpracování koncepce této služby. Již standardní jedno chráněné místo v keramické dílně bylo ještě rozšířeno o poloviční úvazek pro klienta s částečným invalidním důchodem. Ve druhé polovině roku 2004 bylo vytvořeno zcela nové chráněné pracovní místo na celý úvazek. Jedná se o pomocné a úklidové práce v o.s. SANANIM. Obecně jsou chráněná pracovní místa určena klientům, kteří se obtížně mohou uplatnit na běžném trhu práce. Důvodem může být např. zdravotní stav, obtížné fungování v běžných sociálních podmínkách, propuštění z dlouhodobého výkonu trestu odnětí svobody apod.

Doléčovací centrum v průběhu roku 2004 podporovalo volnočasové aktivity – sportovní a kulturní. Vyvrcholením byla v říjnu 2004 velká benefiční akce určená na podporu chráněného bydlení pro matky s dětmi v paláci Akropolis, jejíž součástí bylo mimo jiné divadelní představení současných a bývalých klientů Doléčovacího centra. Této akce se zúčastnilo více jak 200 osob.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

V roce 2004 jsme nezaznamenali výraznější změny ve složení cílové populace oproti roku 2003. Nicméně zaznamenali jsme např. mírné zvýšení průměrného věku klientů (z 25,8 na 27,7). Z celkového počtu 221 klientů, kteří se v roce 2004 programu zúčastnili, bylo 96 uživatelů heroínu, 83 pervitinu, 5 Subutexu, u 37 je uvedeno ostatní (jedná se o benzodiazepiny, alkohol, těkavé látky, THC).

V rámci Doléčovacího centra se doposud neodrazil výrazný trend posledních let, tzn. že klientů s primární drogou Subutex je minimálně. V roce 2005 se ale může tento trend měnit a pro Doléčovací centrum to může znamenat nezbytnost revize služeb např. pro osoby po ukončení substituční léčby.

V roce 2004 doléčovací program úspěšně ukončilo 56 klientů (v 2003 - 44 klientů). Oproti roku 2003 se zvýšil počet úspěšných ukončení programu ze 44 na 56. Naopak došlo k poměrně výraznému poklesu předčasných ukončení programu z 69 na 42. U běžné klientely došlo ke snížení průměrné délky programu z 222,9 dní na 174 dní, tedy zhruba o 6 týdnů. U specifické klientely matek s dětmi naopak v roce 2004 poměrně výrazně vzrostla průměrná délka programu z 273 dní na 406, tedy o 19 týdnů.

Do konce října 2004 byla obloženost 71%. Na obloženosti se již od září 2004 projevil důsledek stěhování Doléčovacího centra, kdy bylo nutné snížit počet klientů přijatých na chráněné bydlení z důvodu plánovaného snížení kapacity v nových prostorách (z 25ti lůžek na 10). V průběhu prosince 2004 byla kapacita chráněného bydlení postupně naplňována.

ÚKOLY PRO ROK 2005

I v roce 2005 chceme udržet poskytované služby na stávající úrovni. Prioritou zůstává dokončení rekonstrukce objektu Doléčovacího centra a opětovné zvýšení kapacity chráněného bydlení na 25 lůžek.

Během roku 2004 se ukazovalo, že klienti Doléčovacího centra potřebují intenzivní péči a podporu v řešení sociálních potíží. Nejedná se pouze o běžné záležitosti typu pomoci při hledání zaměstnání a bydlení, ale o celou řadu specifických potíží vyžadujících odborný přístup a v neposlední řadě i dostatek času ze strany personálu. Dalším důležitým úkolem pro rok 2005 je zpracování změn koncepce a náplně jednotlivých typů skupinového programu s ohledem na skutečnost, že některé nejsou využívány tak, jako v minulosti.

Klienti Doléčovacího centra, meziroční srovnání

Počet všech klientů 1999–2004	
Rok	Počet
1999	123
2000	158
2001	198
2002	262
2003	220
2004	221

Počet nových klientů 1999–2004	
Rok	Počet
1999	66
2000	142
2001	142
2002	136
2003	88
2004	81

Počet a druh výkonů Doléčovacího centra vč. programu pro matky s dětmi v roce 2004

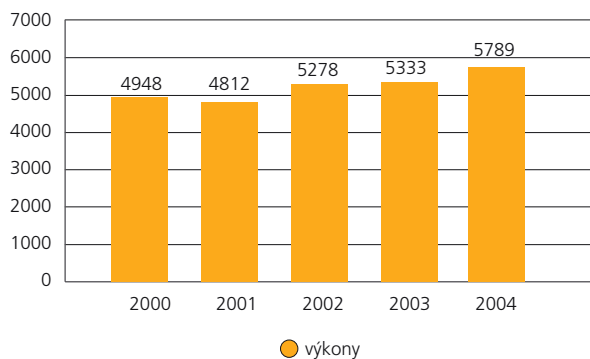
Druh výkonu	Celkové výkony	Z toho matek
Skupinová terapie	1695	467
Sociální práce	493	142
Individuální terapie	1299	261
Rodinné poradenství	77	14
Krizová intervence	133	30
Volnočasové aktivity	378	34
Ostatní *	1341	417

* provozní úkony v rámci chráněného bydlení, pracovní terapie a asistenční služby

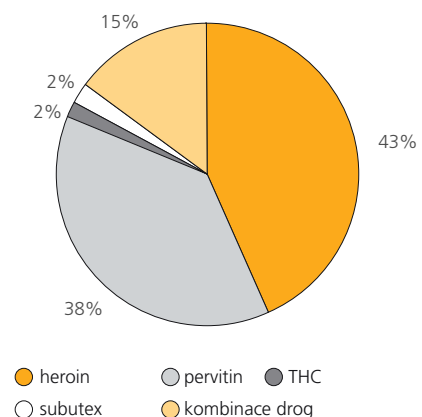
Počet klientů, kteří ukončili program v roce 2004

Způsob	Počet	Z toho matek
úspěšně	56	7
předčasně	42	2
vyloučení	3	0
zůstali v programu	120	10

Celkový počet výkonů meziroční srovnání

Primární droga v roce 2004

Drogové informační centrum (DIC) bylo založeno v roce 1999 v rámci projektu PHARE a z pověření sekretariátu Meziresortní protidrogové komise jako centrum poskytující odborné informační služby v rámci drogové problematiky. Projekt se postupně rozšířil na informování veřejnosti prostřednictvím internetu a v roce 2000 byla centrem založena první internetová poradna pro drogové závislosti v České republice.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Obsahem projektu DIC jsou aktivity a činnosti, jejichž prostřednictvím se snaží kvalitně a efektivně zajistit dostupnost a distribuci specifických informací, jak pro odbornou veřejnost a ohroženou populaci, tak i pro laiky. V rámci internetového poradenství je hlavním cílem poskytovat preventivní odborné, seriózní a kvalitní odpovědi v relativně anonymním prostředí a krátkém čase.

Klíčovými aktivitami centra je tedy shromažďování, zpracovávání a distribuce seriózních informací souvisejících s fenoménem drog. Přispívá tak nejen ke zkvalitňování systému péče o drogově závislé, ale i k objektivnímu pohledu veřejnosti na drogovou problematiku. Projekt zahrnuje aktivity realizované v rámci tří relativně samostatných a specifických částí projektu, tj. Drogový informační server, Drogová poradna a Odborná knihovna.

Poskytované služby

Drogové Informační centrum je zaměřené na dva klíčové zdroje – internetové služby a odbornou knihovnu. Internetový portál www.sananim.cz nabízí: www.drogovyserver.cz - Drogový informační server - aktuální informace týkající se drogové problematiky; službu DRÁK – drogové aktuality zasílané jednou týdně v elektronické podobě; www.drogova-poradna.cz - anonymní poradenství, informace o drogách a prevence; www.sananim.cz – informační stránky o sdružení SANANIM a jeho službách.

DIC rovněž technicko-organizačně zabezpečuje provoz stránky primární prevence umístěné na www.odrogach.cz. Nedílnou součástí pracovní náplně DIC je i propagace výše uvedených aktivit a propagace činností a služeb SANANIMU. Kromě těchto služeb DIC koordinuje vzdělávací akce SANANIMU, podílí se na organizaci odborných konferencí a stáží a v neposlední řadě je zodpovědné za činnosti v oblasti public relations, IT a fundraisingu.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

Drogové informační centrum v roce 2004 poskytovalo služby v budově Doléčovského centra SANANIM. Tým DIC zajišťuje aktivity ve složení: Vedoucí DIC, koordinátor drogové poradny a knihovnick, pracovník PR a koordinátor Drogového informačního serveru. Externě s týmem spolupracuje specialista na fundraisingové aktivity a IT odborník.

V roce 2004 pokračovalo vzdělávání týmu DIC. Vedoucí zařízení zahájila studium na VŠ, zaměstnanci týmu absolvovali interní vzdělávání SANANIM a stáže v jednotlivých zařízeních sdružení a odborné přednášky na 1. LF UK. Vzdělávání konzultantů Drogové poradny probíhá zejména formou vnitřního vzdělávání v rámci jednotlivých zařízení a jejich specializace je také jedním z faktorů, ovlivňujících rezervaci dotazů. Pro tým DIC je zabezpečena supervize pro internetové služby a jejich rozvoj, kterou jednou měsíčně zajišťuje MUDr. Pavel Kubů.

Vývoj a změny programu

Návštěvnost Internetových stránek v průběhu roku 2004 rekordně stoupla a to zejména z důvodu vysoké návštěvnosti Drogové poradny. O tuto službu je tedy i nadále vysoký zájem. Drogový informační server (DIS) je od roku 2004 provozován pod novou doménou www.drogovyserver.cz. Byly rovněž zahájeny aktivity pro spuštění nové verze, včetně grafického zpracování a zajištění veškerých programátorských prací. Podařilo se udržet poptávku ostatních odborných zařízení i veřejných institucí uveřejňovat v rámci DIS důležité informace. Od poloviny roku 2004 jsou anotace aktualit ze zahraničí nově překládány do češtiny. Za stabilní lze považovat vysoký zájem o službu DRÁK (drogové aktuality) podpořený jistě např. jejich zkvalitněním (možnost přímého přístupu k avizovaným článkům).

V polovině roku 2004 byly spuštěny nové stránky prezentující sdružení veřejnosti. Tyto stránky lze stejně jako stránku Drogové poradny administrovat přímo pracovníky DIC, což je důležité pro aktuálnost a kvalitu poskytovaných informací, ale také pro další zlevňování a zefektivnění služeb.

Knihovna byla v roce 2004 rozšířena o mnoho nových titulů. Materiály se nám i nadále z velké části daří shánět formou sponzorských darů. Komplexní databáze knih je nyní přístupná také na internetu prostřednictvím Drogového informačního serveru (DIS).

Ostatní aktivity - Za nejvýznamnější lze považovat novou veřejně informační společenskou a kulturní akci „Léčba funguje“ při příležitosti Mezinárodního dne boje proti drogám. Zejména odborné diskuze s významnými odborníky výrazně přispěly k serióznímu, kvalitnímu a přímému informování veřejnosti. Centrum se také podílelo na přípravě různých vzdělávacích akcí. K nejdůležitějším v roce 2004 patřilo externí vzdělávání v rámci kurzu pracovníků terapeutických komunit a týdenní Letní škola pro pracovníky Harm reduction. Za významné rovněž považujeme aktivity v rámci AT konference - Cena Jaroslava Skály (vyhledáváme společně se SNN ČLS JEP) a literární soutěž pro klienty léčící se ze závislosti nebo autory doléčené a abstinující.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

Jednotlivé aktivity jsou hodnoceny na základě jejich využití cílovými skupinami. Využívání internetových stránek v roce 2004 bylo sledováno pomocí služby Navrcholu.cz, dále podle počtu dotazů zadaných do Drogové poradny a také podle počtu uživatelů služby DRAK. Pro vedení dílčích a specifických statistik Drogové poradny byl vytvořen internetový software, který sleduje veškeré důležité statistické údaje včetně klasifikace dotazů. Kvalita Drogové poradny je hodnocena pravidelně jednou za měsíc jejím koordinátorem a externím supervizorem a jednou za čtrnáct dní vedoucími pracovníky o.s. SANANIM.

Podle statistických údajů za rok 2004 je patrné, že se zvýšil jak počet materiálů v knihovně tak i zájem o její služby. Rovněž se mírně zvýšilo poskytování informací po telefonu a e-mailem. Zvýšil se i počet návštěvníků DIS a počet uveřejněných textů. Službu DRAK využívá přes 1200 návštěvníků (DIS) a v roce 2004 bylo jednou týdně rozesláno přes 370 informačních příspěvků. O služby nabízené Drogovou poradnou je v současné době rekordně zvýšený zájem zejména v oblasti přístupů na stránku. Rovněž došlo k zaznamenání rekordního počtu dotazů. V roce 2004 bylo zodpovězeno průměrně téměř 6 dotazů denně. Mnoho dotazů se týkalo informací o drogách, největší část dotazů se týkala potřeby pomoci buď sobě, nebo jiné osobě, ohrožené drogovou závislostí.

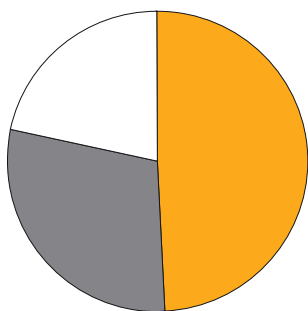
ÚKOLY PRO ROK 2005

O služby Drogového informačního centra a zejména internetového poradenství je poměrně značný zájem. Vzhledem k tomu, že struktura a technologie byly vytvořeny již v roce 2000, je nezbytné pracovat zejména na restrukturalizaci obsahu a služeb a obnově technologie. Za klíčové tedy považujeme přípravu nové verze DIS (včetně softwarového řešení a zkvalitnění distribuční služby DRAK) a adekvátní finanční pokrytí provozu portálu a zejména pak Drogové poradny. Rádi bychom udrželi vysoký zájem o služby Drogové poradny, zkvalitnili některé její technologie a propagaci a rozšířili tým odborníků podle aktuálních potřeb cílových skupin.

Celkové statistiky

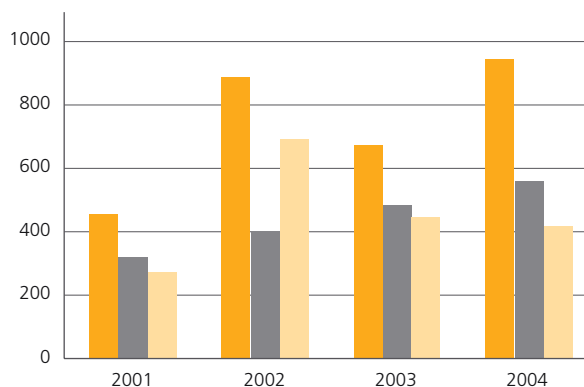
Rok	Počet přístupů na www stránky	Počet dotazů v DP	Počet uživatelů služby DRAK	Nové články DIS	Počet titulů v knihovně	Počet výpůjček/konzultací	Poskytování informací tel./e-mail
2000	11.094	-	-	145	900	245	-
2001	78.840	1.006	-	980	1.400	200	400
2002	105.624	2.016	888	949	1.690	141	252
2003	194.793	1.629	1.089	1.194	1.843	156	297
2004	379.504	2.112	1.205	969	1.906	162	280

Struktura uživatelů služeb Drogové poradny v roce 2004

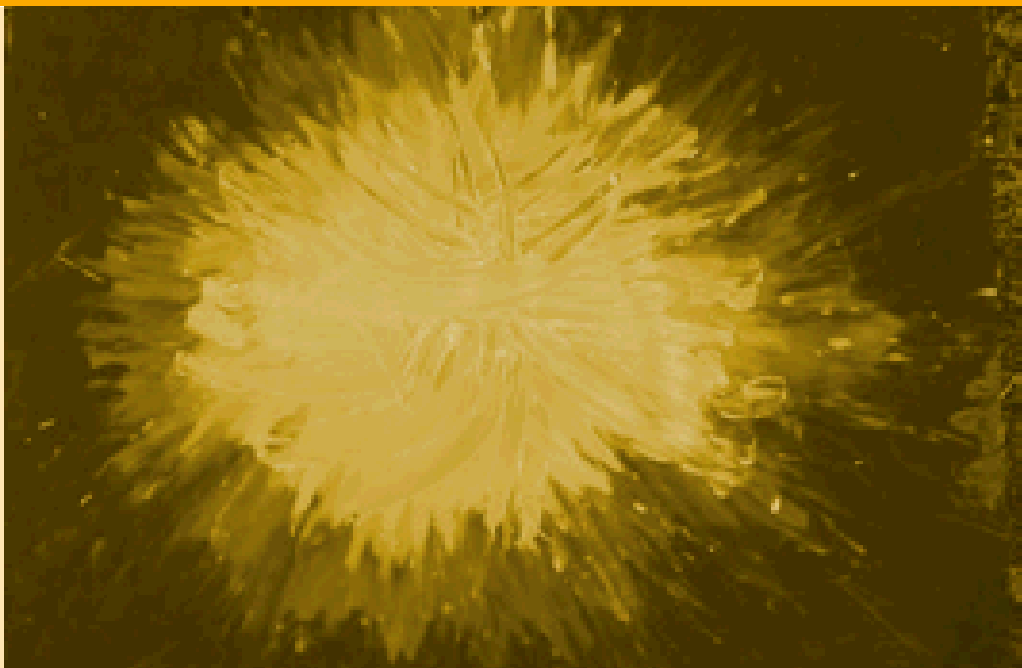
- současní či potenciální uživatelé nebo experimentátoři
- sociální okolí
- neidentifikovatelní

Struktura uživatelů služeb Drogové poradny, meziroční srovnání

- současní či potenciální uživatelé nebo experimentátoři
- sociální okolí
- neidentifikovatelní

Projekt „Práce s uživateli drog ve vazbě a výkonu trestu“ je realizován od roku 1997. Od roku 2001 využívá služeb programu okolo 100 klientů ročně a tento samostatný program je zavedenou součástí nabídky služeb poskytovaných o.s. SANANIM. Vzhledem k poptávce služeb nejenom v pražských věznicích předpokládáme jeho rozšíření i v následujících letech.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Cílem je realizace programu prevence a léčby problémových uživatelů drog a drogově závislých osob, které se v souvislosti se svojí závislostí dostali do konfliktu se zákonem. Dílčími cíli jsou vytvoření a udržení kontaktu, zprostředkování návazné léčebné péče a práce s motivací klientů ke změně životního stylu v době, kdy nemají možnost vzhledem k výkonu vazby (VV) nebo výkonu trestu (VTOS), využívat jiných léčebných služeb na svobodě. Zaměřuje se také na prevenci kriminality, prevenci relapsu, prevenci šíření infekčních onemocnění v populaci, s ideálním cílem udržet a zprostředkovat klientům kontakt a léčbu po jejich propuštění.

Poskytované služby

Program ve VV a VTOS je realizovaný především formou individuálních poradenských konzultací. Vytvoření kontraktu předchází zmapování aktuální situace klienta, diferenciálně-diagnostický filtr a zhodnocení potřeb klienta. Kontakt může být jednorázový nebo probíhá dlouhodobě v rámci případové sociální práce po dobu vazebního stíhání. Součástí poskytovaných služeb programu je motivační trénink, sociálně-právní poradenství, asistence v přechodu na svobodu a do léčby, informační semináře pro skupiny obviněných a odsouzených klientů a také korespondenční kontakt. Poradenství je nabízeno i rodičům a dalším blízkým osobám klientů.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2004

Technicko-organizační a personální zabezpečení programu

Projekt má dočasně své zázemí v prostorách Kontaktního centra. Poradenské služby jsou každý týden poskytovány klientům v kulturních a terapeutických místnostech Vazební Věznice Ruzyně (VVR). Pracovníci programu ve věznicích úzce spolupracují s multidisciplinárním týmem K-centra. Program ve věznicích pracuje pod garantstvím odborného ředitele pro HR. Týmová supervize probíhá v rámci supervize K-centra SANANIM a tým se pravidelně účastní intervizních klíčových porad a dalšího interního vzdělávání sdružení.

Profesně se tým vzdělává formou výcviků a stáží, především na Specializovaných léčebných odděleních VTOS. V letošním roce pracovníci stážovali na odděleních ve VT Rýnovice, VT Znojmo a VT Opava. Zúčastnili se také mezinárodní „7th Conference on drug and HIV/AIDS services in prison“ pořádané v Praze.

Vývoj a změny programu

V letošním roce byla podepsána Dohoda o poskytování služeb programu mezi ředitelem VVR a odborným ředitelem o. s. SANANIM. Tato dohoda vymezuje podmínky, pravidla a frekvenci docházení za obviněnými klienty, kteří jsou aktuálně ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody. Během celého roku 2004 probíhaly osobní kontakty s klienty ve VVR, kdy pracovníci programu docházeli do věznice pravidelně jednou týdně s nabídkou služeb. Již standardně je služba nabízena všem klientům s pozitivním nálezem drog v moči a jejich zařazení do programu je konzultováno se specializovanými pracovníky Poradny drogové prevence. Nepravidelně během roku probíhaly reflektivní porady s pracovníky VVR a s pracovníky Probační a mediační služby (PMS), se kterými jsme v kontaktu v průběhu případové práce s obviněnými klienty. Spolupráce s PMS na případové práci, s cílem uložení trestní alternativy, probíhá intenzivně již od minulého roku.

V letošním roce jsme v rámci současných možností programu poskytovali poradenské služby pouze ve VVR. Podařilo se zvýšit frekvenci návštěv a zintenzivnit tak poradenskou práci s klienty ve VVR. Vzhledem ke zkušenostem z minulých let a z písemných kontaktů v tomto roce však víme, že cílová klientela tohoto programu je ve velké míře také ve druhé pražské Vazební věznici Pankrác (VVP). V roce 2004 probíhaly osobní konzultace ve VVP bohužel jen příležitostně. Začali jsme však domlouvat se specializovanými pracovníky věznic možnost realizace programu služeb ve VVP, VT Řepy a ve Věznici Vinařice. Tato spolupráce se týká i vzdělávacích aktivit pro pracovníky vězeňské služby v těchto věznicích.

Nedílnou součástí programu je i doplňující korespondenční kontakt s klienty z VVP a VVR a především s klienty z ostatních věznic, kteří žádají o pomoc při zprostředkování léčby v průběhu výkonu trestu. V roce 2004 bylo v programu celkem 108 osob, z toho 37 žen. Uskutečnilo se celkem 156 poradenských konzultací a proběhlo 129 písemných kontaktů.

Pracovníci programu byli i v tomto roce členy pracovní skupiny „Klient v konfliktu se zákonem“ podpořenou v rámci projektu PHARE – integrace znevýhodněných skupin do společnosti. Podíleli se na vytváření Operačního manuálu programu a Standardů poskytovaných služeb pro klienty ve výkonu vazby a trestu.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

Realizací programu ve vězení se daří naplňovat jeden ze základních cílů programu a tím je navázání a udržení kontaktu s klienty, kteří vzhledem k výkonu vazby či trestu nemůžou využívat služeb poskytovaných na svobodě. Pro část klientů je poradenství ve vězení vůbec prvním kontaktem se zařízením, které poskytuje služby v oblasti prevence a léčby závislostí. Cílová skupina programu je stabilizovaná - 2/3 klientů programu tvoří muži, jen malým počtem jsou v programu zastoupeni mladiství. Převážně jde o intravenózní uživatele pervitinu s opakovaným pobytem ve vazbě. Velká část klientů užívá dlouhodobě opiáty a stimulantia v kombinaci, zvýšil se i počet klientů užívajících Subutex mimo substituční program. Průměrný věk klientů v programu je 28 let. Skladba klientů do značné míry kopíruje skupinu klientů, kteří využívají služeb terénních programů a kontaktních center.

Komplikací pro nástup do následné léčby je složitá trestně-právní situace klientů v programu, kteří z velké části přecházejí z vazby do výkonu trestu odnětí svobody. Plánovaná léčba se odkládá o řadu měsíců, což ztěžuje hodnocení úspěšnosti a efektivity programu. Nemalá část těchto klientů je ale s námi nadále v písemném kontaktu. Téměř s dvaceti klienty jsme domlouvali nástup do léčby ve výkonu trestu a do konce roku byli dva z nich umístěni do léčebného programu ve vězení. O léčbě na Specializovaných odděleních věznic v průběhu VT klienty programu informujeme a v případě indikace ji doporučujeme. Zprostředkování této léčby je pak jen v kompetenci pracovníků vězeňské služby.

V roce 2004 nastoupilo do léčby celkem deset klientů, z toho pět do zařízení v rámci o.s.SANANIM. Ostatní klienti nastoupili do léčby v TK Sejrek a v PL Bohnice.

ÚKOLY PRO ROK 2005

Za důležité považujeme pokračování již stabilizovaného, samostatného programu ve VV Ruzyně. V oblasti poskytování služeb je klíčové zintenzivnění osobního poradenského kontaktu a rozšíření nabídky služeb programu o skupinové aktivity, které se nepodařilo realizovat v roce 2004.

Plánujeme i rozšíření programu v dalších pražských věznicích, především ve VV Pankrác, kde je v současné době poptávka po tomto typu služby a po vzájemné spolupráci. Naším cílem je také vytvořit samostatné zázemí pro realizaci standardizovaného programu ve vězení.

Počet klientů ve VV a VTOS¹ v roce 2004 dle pohlaví

	Muži	Ženy
Celkem kontaktovaných klientů	71	37
Klienti z r. 2003	16	2
Nově navázaní klienti	55	35
Klienti – JKP ²	7	1
Klienti – JKO ³	26	10
Klienti – OKP ⁴	20	4
Klienti – OKO ⁵	15	21
JKO doplňující OKP	1	0
JKP doplňující OKO	11	10
Zprostředkování léčby	16	8
Z toho uskutečněno léčeb	8	2
Spolupráce s probační službou	12	11
Informace o možnostech léčby ve VTOS	12	6
Zprostředkování léčby ve VTOS	2	0

¹ VV – výkon vazby; VTOS – výkon trestu odnětí svobody

² JKP – jednorázový kontakt písemný

³ JKO – jednorázový kontakt osobní

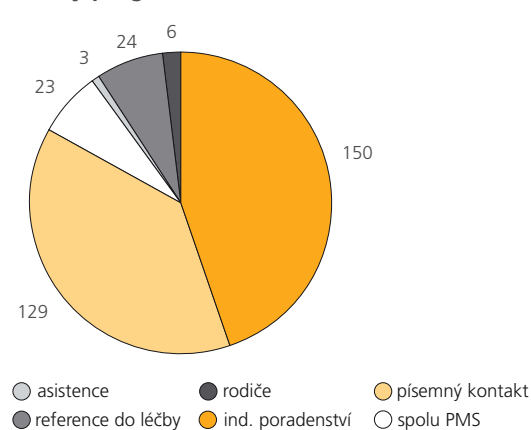
⁴ OKP – opakovaný kontakt osobní

⁵ OKO – opakovaný kontakt osobní

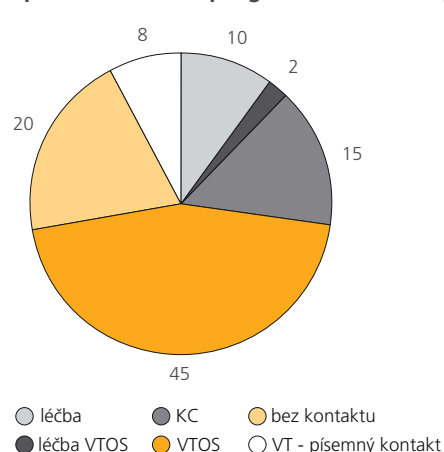
Celkový přehled kontaktů v roce 2004

Klienti	Jednorázový kontakt		Opakovaný kontakt	
	Písemný	Osobní	Písemný	Osobní
Muži	7	26	94	42
Ženy	1	10	27	72
Celkem kontaktů	8	36	121	114

Služby programu v r. 2004

Způsob ukončení programu, následná péče

Zdravotnické zařízení SANANIM

Nestátní zdravotnické zařízení SANANIM (dále ZZ SANANIM) sdružuje od r. 1998 Denní stacionář (DST), Kontaktní centrum (KC) a Doléčovací centrum (DOC). V r. 2003 k těmto třem přibylo čtvrté pracoviště – Centrum ambulantní detoxifikace a substituce (CADAS). ZZ SANANIM tvoří samostatnou organizační jednotku, ale odborný úsek, v němž za jednotlivá pracoviště dle organizačního řádu o.s. SANANIM zodpovídají jejich vedoucí a odborní ředitelé. Garantem odbornosti zdravotní péče je odborný zástupce nestátního zdravotnického zařízení (vrchní lékař, od r. 2001 odborný ředitel pro zdravotní péči). Odborné vedení se soustřeďuje zejména na kvalitu odborné práce s klienty, její řádnou dokumentaci a vykazování, hygienické aspekty a vzdělávání personálu.

PÉČE POSKYTOVANÁ ZZ SANANIM

ZZ v rámci své základní odbornosti poskytuje ambulantní psychiatrickou a psychoterapeutickou péči, péči denního psychoterapeutického stacionáře a další služby, např. sociální práce. Mimo to je v KC poskytována základní zdravotní péče o somatická onemocnění, což má význam především pro klientelu, která obvykle ve zdravotnických službách ošetření nevyhledává. Cílovou skupinou jsou klienti s diagnózou „škodlivé užívání návykových látek“ a „závislost na návykových látkách“ s vymezením především pro nealkoholové drogy.

KLIENTI A SPEKTRUM UŽÍVANÝCH DROG

Hlavními užívanými drogami v naší klientele jsou opiáty a stimulancia. Mezi opiáty je to především heroin, příležitostně se objevuje hydrocodon - „braun“, a v posledních letech nelegálně získávaný buprenorfin – Subutex, který ve skupině opiátů zaujímá až 25%. Stimulační drogy jsou výhradně zastoupeny pervitinem, výskyt kokainu nebyl již po léta zaznamenán.

Vzájemný poměr opiátů a pervitinu se v období 1999-2001 ustálil na 3:1 ve prospěch opiátů, v r. 2002 však došlo k překvapivému zvratu a vzájemný poměr se vyrovnal téměř na 1:1. V letech 2003 a 2004 opiáty dále mírně klesaly i přesto, že do statistiky ZZ SANANIM vstoupily údaje z nového pracoviště CADAS, které má prakticky výhradně opiátovou klientelu.

Zastoupení cannabisu od r. 2000 trvale klesá, rok 2004 přinesl další pokles. Pokud tito klienti vůbec přicházejí, jde obvykle o psychické komplikace. Ostatní drogy se vyskytují okrajově u polymorfních uživatelů, jejich podíl v klientele ZZ SANANIM (položka „jiné a kombinace“ v tabulce „Klienti a drogy v ZZ Sananim, 2004“) se však v r. 2004 zvýšil o 1/3 - z 4,5% na 7,2%. U žen je vzrůst v této položce téměř dvojnásobný. Od r. 2003 zaznamenáváme určitý, i když nevelký podíl klientů s dominující drogou alkohol, což odpovídá otevřené koncepci i potřebám klientely.

Poměr muži/ženy byl v r. 2000 46:54 %, od té doby však podíl ženské klientely významně poklesl (v r. 2001 66:34% v r. 2002 70:30% v r. 2003 62:38% v r. 2004 rovněž 62:38%).

Podíl injekčních uživatelů se do r. 2000 trvale zvyšoval, v r. 2001 však poprvé poklesl na 86,5% oproti 97% v r. 2000 a dále se snižuje (v r. 2002 80,4% v r. 2003 78% v r. 2004 76,5%).

Podíl klientů s evidovanými somatickými a psychickými komplikacemi stále narůstá (rok 2000 - 20,5% 2001 - 28,3% 2002 - 34,5% 2003 - 42% 2004 - 48%). Mezi somatickými komplikacemi převládají hepatitidy B a C, které zejména CADAS registruje až u 60% svých klientů. Z psychických komplikací jsou nejčastější toxické psychózy, deprese a úzkostné stavy. V DST podíl psychických komplikací trvale přesahuje 50%, obdobný profil klientely naznačuje v r. 2003 i 2004 CADAS. ZZ SANANIM se na náročnou léčbu klientů s duálními diagnózami a somatickými komplikacemi již řadu let programově zaměřuje jako jeden z mála poskytovatelů péče v ČR.

SPEKTRUM POSKYTOVANÉ PÉČE

ZZ SANANIM poskytovalo v letech 1998-2002 stále větší počet výkonů stále většímu počtu klientů. Trvale rostl počet výkonů skupinové a individuální práce. Rok 2003 přinesl další zvýšení počtu klientů a více individuální práce a sociální intervence, ale o něco méně skupinových výkonů než v předchozích letech. V r. 2004 zaznamenáváme pokračování tohoto trendu ve skladbě výkonů, ale při sníženém počtu klientů a výrazně zvýšeném počtu výkonů. Znamená to, že se podstatně zvyšuje podíl individuální práce v neprospěch práce skupinové. Důraz na individuální práci a sociální intervenci je sice při stále komplikovanější klientele důležitý, trend směřující k poklesu významu skupinových terapií však nepokládáme za zdravý. Neuspokojivý je rovněž stagnující nízký podíl práce s rodinou (viz. tabulka „Struktura poskytované péče ZZ Sananim. Vývoj 1998 – 2004.“).

Průměrný počet výkonů na 1 klienta – indikátor intenzity péče a schopnosti udržet klienta v programu - v r. 2004 stoupl. Je ale třeba mít na zřeteli, že tento indikátor shrnuje údaje jak krátkodobých intervencí, tak ze střednědobých léčebných a doléčovacích programů (kde je intenzita péče a schopnost udržet klienta vynikající).

ZHODNOCENÍ, ZÁVĚRY A VÝHLEDY

Statut zdravotnického zařízení je pro klienty jistou garancí kvality, pro organizaci nezanedbatelnou právní ochranou a pro odbornou veřejnost faktorem usnadňujícím komunikaci a spolupráci ve prospěch klientů.

Profesionalita poskytované péče i její dokumentování má stabilně dobrou úroveň. Zlepšila se rovněž komunikace na zdravotnické úrovni směrem navenek. Zkvalitňuje se vnitřní vzdělávání pracovníků: v r. 2003 byly zavedeny 1 x za 3 měsíce „klinické dny“ a 1x za 2 měsíce případové semináře formou bálintovských skupin. Všechny složky ZZ SANANIM úspěšně prošly koncem r. 2002 modelovou akreditací a připravují se na celostátní certifikaci odborné způsobilosti.

Významným krokem v r. 2003 bylo vytvoření nového pracoviště CADAS, které poskytuje specializovanou lékařskou ambulantní péči především klientele závislé na opioidech. Péče zahrnuje i farmakoterapii včetně preskripce buprenorfinu (Subutex) v substitučních i detoxifikačních schématech. Poptávka po této službě je značně vysoká a nově otevřené centrum hraje důležitou úlohu v celopražském systému péče o uživatele drog.

Služby poskytované ZZ SANANIM jsou zdravotní péčí podle zákona č. 48/1997 o veřejném zdravotním pojištění, na niž má pojištěnec zákonný nárok. V úsilí navázat smlouvy s VZP a ostatními pojišťovnami jsme však byli dlouho neúspěšní. V r. 2003 při opakovaném výběrovém řízení jsme konečně po pěti letech zaznamenali úspěch a vstoupili do okruhu smluvních partnerů VZP s ambulantní psychiatrickou péčí. Smlouva se týká pracoviště CADAS a po vyřešení administrativních náležitostí byla uzavřena v r. 2004 s platností od června. Nepodařilo se zatím uzavřít smlouvu na péči denního psychoterapeutického stacionáře. Výše úhrad od VZP je zatím spíše doplňkem stále nezbytných veřejných dotací, protože platby jsou nastaveny na extenzivní lékařskou péči, což je v protikladu k intenzivní komplexní péči, kterou poskytujeme a která odpovídá potřebám klientely. Přesto je stávající smlouva s VZP pro nás důležitým mezníkem, protože otevřela možnost předepisovat potřebné léky a indikovat potřebná vyšetření v somatických a zejména v psychiatrických indikacích, jejichž počet v naší pražské klientele trvale a výrazně narůstá.

Uzavření smlouvy s VZP a rozběh poskytování péče hrazené zdravotním pojištěním bylo prioritou ZZ SANANIM na rok 2004. Budeme dále usilovat o rozšíření smlouvy na ostatní zdravotní pojišťovny a na hrazení péče denního stacionáře.

Rozsah a struktura poskytované péče ZZ SANANIM Vývoj 1998-2004 (počty výkonů a klientů)

Položka	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Skupinová terapie	1232	3019	4192	4739	4598	4252	3556
Individuální práce	1268	1760	2823	4404	2871	3109	4912
Sociální intervence	181	62	260	1365	690	789	1397
Práce s rodinou	616	505	467	662	512	533	517
Somatická péče	326	871	1045	976	981	1095	857
Celkem	3623	6217	8787	12146	9652	9778	11239

Počet klientů	465	590	523	1503	1251	1508	1331
Průměr výkonů na 1 klienta	7,6	10,5	11,2	8,1	7,7	6,5	8,44

Struktura poskytované péče ZZ SANANIM Vývoj 2002-2004 (procenta z celkového počtu výkonů)

Položka	2002	2003	2004
Skupinová terapie	48	43	32
Individuální práce	30	33	44
Sociální intervence	7	8	12
Práce s rodinou	5	5	4
Somatická péče	10	11	8
Celkem	100	100	100

Klienti a drogy v ZZ SANANIM v roce 2004

Položka	Muži	Ženy	Celkem
Alkohol	1	4	5
Opiáty	375	223	598
Cannabis	9	6	15
Pervitin	404	247	651
Jiné a kombinace	63	36	99
Celkem	852	516	1368

Rozsah a struktura poskytované péče ZZ SANANIM v roce 2004 (počty výkonů a klientů)

Položka	2004
Skupinová terapie	3556
Individuální práce	4912
Sociální intervence	1397
Práce s rodinou	517
Somatická péče	857
Celkem	11239
Počet klientů	1331
Průměr výkonu na 1 klienta	8,44

Ostatní projekty

Vedle základních 9-ti projektů realizuje sdružení mnoho dalších doplňkových, rozšiřujících či specificky orientovaných projektů a aktivit, zaměřených na specifický problém či populaci, vzdělávání či rozvoj drogové politiky. Mezi projekty a aktivity rozšiřující základní rámec poskytovaných služeb patří zejména služby nabízené romské populaci, matkám a jejich dětem, rodičům našich klientů a základní poradenství všem ohroženým drogou či drogovou závislostí. Sdružení dále realizuje řadu aktivit a malých projektů v oblasti vzdělávání, zahraniční spolupráce, propagace, fundraisingu a osvěty. O některých aktivitách a projektech se snažíme informovat v rámci základního přehledu o projektech a nebo v samostatné kapitole Ostatní aktivity. Alespoň stručně tedy zmíníme dva klíčové samostatné projekty, o kterých se jinde nezmiňujeme.

KAPO – PORADNA PRO RODIČE

Projekt reaguje na stále vzrůstající potřebu zapojení rodičů a ostatních rodinných příslušníků do procesu léčby uživatele návykových látek. Cílem projektu je otevření a provoz multifunkčního prostoru - kavárny, galerie, obchodu a poradensko - tréninkového pracoviště, jehož provozní část bude soběstačná. V případě úspěchu naopak přinese zisk, který budeme vracet do prevence a léčby.

Projekt bude realizován v multifunkčním prostoru ve Školské ul. Praha 1. V přední části bude kavárna s obchodem s keramikou. Tato kavárna bude sloužit jako standardní gastro zařízení, nicméně budou zde zaměstnáváni i klienti Doléčovacího centra na chráněná pracovní místa. Kavárna též bude sloužit jako informační centrum o problematice závislosti, léčby apod. V zadní části prostor budou dvě místnosti určeny pro poradnu pro rodiče. Prostory mají dva vchody, takže bude oddělen vchod do kavárny a do poradenské části. Prostory uvnitř jsou však vzájemně propojeny.

Kavárna

– Je „anonymním prostorem“, který nabízí možnost získání základních informací (např. letáky), ale také možnost pro získání důvěry (prostředí) a možná i vlastní odvahy k rozhodnutí konsultovat své úzkosti, problémy či otázky. Prostor musí být řešen jako velmi „otevřený“ a tedy přístupný široké veřejnosti. Kavárna bude zároveň fungovat jako sociální firma.

Poradenství

– Bude realizováno v jedné kanceláři a zároveň i větší „skupinové místnosti“ pro setkávání většího počtu rodičů. Hlavním obsahem bude poradenství, dlouhodobé provázení rodičů závislostí a léčbou dítěte a reference do specializovaných zařízení pro rodiče a partnery, podpůrné skupiny anonymních rodičů (rodiče aktuálních uživatelů), terapie pro rodiče a partnery.

Obchod

– V rámci přechodového pracovní-sociálního programu zde stabilizovaní klienti s postižením, kteří se zatím nedokáží uplatnit na trhu práce, budou moci za minimální - avšak potřebné – supervize, získat mnohdy první reálnou placenou pracovní zkušenost a osvojit si pracovní a sociální dovednosti potřebné k rozvoji kariéry a k plnohodnotnému životu v komunitě.

Osvěta

– Vedle cílené propagace činnosti existujících služeb v Praze jde také o zviditelnování problému prostřednictvím pořádání jiných akcí (tiskové konference poskytovatelů služeb, výstavy a další kulturní akce...). Osvěta v tomto případě pak znamená zejména prevenci mezi nejširší veřejností.

Během roku 2004 se podařilo dokončit administrativní aktivity, nezbytné ke zprovoznění prostoru. To znamená zejména dokončení studie, zpracování stavební dokumentace, její odsouhlasení zadavatelem stavby tj. UMČ Prahy 1. Poté bylo zahájeno stavební řízení a následně UMČ vyhlásil výběrové řízení, ve kterém byl vybrán dodavatel stavby. Předpokládaný termín otevření provozu lze odhadovat na srpen 2005.

Během celého roku probíhal sponzorský program, zaměřený především na vybavení kuchyně kavárny. V první polovině roku byl zpracován základní koncept a operační manuál poradenského centra pro rodiče. Vlastní činnost jsme zahájili vzhledem k protahování výběrového řízení na dodavatele v prozatímních prostorách Doléčovacího centra v září 2004. Z plánovaných aktivit zatím probíhají individuální konzultace s rodiči, rodinné poradenství a rodinná terapie.

Od září 2004 bylo v kontaktu 19 rodičů. Z toho 10 rodičů se zúčastnilo rodinné terapie a poradenství, všech 19 rodičů individuálního poradenství. Rodiny ze zúčastnily terapie v průměru 3x, každý rodič individuálního poradenství v průměru 4x. Z toho vyplývá, že se nám zatím dařilo držet rodiče v kontaktu a lze předpokládat, že o tuto službu bude zájem. Z telefonických kontaktů vyplývá, že je velká skupina rodičů, kteří potřebují pomoci, avšak vzhledem k tomu, že poradna zatím nemá kmenové zaměstnance, museli jsme rodiče odkazovat do jiných služeb.

INTERNETOVÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

V roce 2003 se podařilo dokončit přípravy na pilotní zprovoznění první výhradně preventivní internetové stránky v ČR. Projekt vychází ze skutečnosti zvyšující se dostupnosti Internetu klíčovými cílovými skupinám a také z faktu, že doposud nebyl k dispozici žádný kvalitní internetový zdroj informací. Stránky jsou určeny třem hlavním skupinám: pedagogům, rodičům a teenagerům, nicméně ukazuje se, že stránky často využívají také např. pracovníci pedagogicko-psychologických poraden, ostatní organizace zabývající se primární prevencí atd. V roce 2004 byl projekt po pilotním ověření oficiálně zprovozněn na adrese www.odrogach.cz.

Cílem projektu je shromažďovat a uveřejňovat veškeré seriózní informace zaměřené na primární prevenci a zároveň poskytovat konkrétní nástroje pro její realizaci. Každá ze tří hlavních cílových skupin má vyčleněnou vlastní část stránky (tzv. portál), kde jsou uveřejněné informace vybrané přímo pro danou skupinu.

Základní informační bazí portálů jsou statické informace (např. konkrétní návody, příklady z praxe, zahraniční zkušenosti atd.), ankety, aktuality, databáze kontaktů, také zábavné a vzdělávací testy pro všechny cílové skupiny. Stránka je rozdělena na textovou část, diskusní fóra a interaktivní část. Textová část obsahuje informační texty pro všechny cílové skupiny. Na konci roku 2004 zde bylo 196 dostupných textů. V diskusních fórech si lze vyměňovat názory v rámci jednotlivých portálů, nebo lze diskutovat v rámci jednotlivých skupin. Na závěr roku 2004 bylo v 15 diskusích celkem 177 příspěvků.

V průběhu prvního pololetí roku 2004 byla dokončena výroba softwaru a probíhalo její průběžné „doladování“. V prvním čtvrtletí probíhalo zejména testování interaktivní části stránky a následné úpravy se týkaly především zlepšování přehlednosti stránky a zvyšování uživatelského komfortu. Po veškerých úpravách jsou stránky velmi flexibilní a jejich správu a aktualizaci může zajišťovat zaškolený pracovník, což je nesporná finanční výhoda.

Od května byly zahájeny propagační aktivity, které zahrnovaly především přímé oslovení škol, inzerci na internetu a v ostatních médiích. Na zahájení školního roku 2004/2005 byla uskutečněna masivní informační kampaň přes krajské a školské protidrogové koordinátory. V průběhu podzimu se uskutečnilo (jako modelová výuková hodina) několik seminářů pro učitele základních a středních škol.

Významnou částí nabídky je interaktivní část, která je určena školám, a kterou tvoří interaktivní výukový program pro školy. Jedná se o v České republice naprosto ojedinělý školní výukový program zaměřený na primární prevenci, který nabízí školám komplexní informace v rámci textové části, skupinové testy pro různé věkové kategorie žáků. Celý program je možné doplnit o „chat“ s odborníkem. V průběhu realizace výukového programu má tak pedagog k dispozici „na druhé straně internetového připojení“ odborníka, se kterým může konzultovat veškeré vzniklé situace aj. Celý výukový program, který navazuje na aktivitu MŠMT „Internet do škol“, je k dispozici všem školám, které disponují příslušným technickým vybavením.

Další částí stránky jsou individuální testy, určené všem třem cílovým skupinám. Celkem je aktuálně k dispozici 7 různých testů pro kategorie rodiče, učitelé a náctiletí. Po absolvování testu se uživateli zobrazí výsledky testu a příslušný komentář ke zvolené možnosti. Výsledky testu je možné stejně jako u skupinového testu vytisknout ve formě „vysvědčení“.

Na základě statistik (Navrcholu.cz) lze konstatovat, že uživatelé stránky také podrobně procházeli. To lze vyčíst z údajů o počtu shlédnutých stránek v porovnání s počtem návštěvníků (originálních přístupů). V roce 2004 jsme zaznamenali 96.400 shlédnutých stránek a 7.326 návštěvníků.

Využití interaktivní části stránky však nebylo doposud příliš časté. Důvodů, proč tomu tak bylo, jsme zjistili hned několik: internet není často přístupný dětem; pokud ano, je počítačová učebna často 100% vyplněná hodinami informatiky; preventivní program je často jen formální; nezkušenost pedagogů v práci s internetem; systém je pro mnoho pedagogů složitý; škola volí často méně náročné (nicméně neefektivní) možnosti realizace preventivního programu - přednášky, slohové práce, kreslení na téma drogové problematiky. Hodnocení vychází ze zkušeností s přibližně 25 pražskými školami.

Z konkrétních výstupů je však zřejmé, že se daří naplňovat specifické cíle projektu, tj. zvýšení dostupnosti informací, relevantních dokumentů a odborných materiálů, metodických materiálů (včetně vhodných interaktivních specifických technik) a zvýšení dostupnosti odborného poradenství. Projekt přispívá také ke vzdělávání všech cílových skupin v oblasti primární prevence, a to především díky kvalitě, množství, přehlednosti a snadné dostupnosti informací.

ZAHRAŇIČNÍ SPOLUPRÁCE A PROJEKTY

Zahraniční aktivity, projekty a spolupráce je pro sdružení nejen příležitostí k vlastnímu rozvoji, ale je také příležitostí k rozvoji jednotlivců, zvyšování kvality služeb, výměně zkušeností a vytváří prostor k novým iniciativám. V poslední době však také již znamená i předávání našich zkušeností a znalostí...

Zahraniční spolupráce

SANANIM se i v roce 2004 aktivně podílel na různých mezinárodních aktivitách, nicméně naše aktivity se soustředily zejména na práci v rámci evropských odborných sítí a projektů. Za významné lze jistě považovat např. pozvání ke spolupráci s UN (UNODC – účast na projektu „Ženy – uživatelky drog“) a aktivní účast na významných evropských konferencích např. o podobě budoucí evropské drogové politiky - EU Strategy on Drugs- The Way Forward“ , Dublin, Irsko, 9-11. March 2004.

Důležitým předpokladem k našemu aktivnějšímu zapojení je však možnost získání finančních prostředků na zabezpečení těchto aktivit. Doposud jsme vzhledem k známým limitům a omezením odkázáni na vůli organizátorů a zahraničních organizací uhradit veškeré náklady související s našimi pobyty a účastí. I přes tato omezení se prostřednictvím našeho členství v některých evropských odborných sítích (střešních organizacích, federacích...) snažíme aktivně zapojovat do odborného dění a přispívat k realizaci drogové politiky EU.

Nicméně, z pohledu poskytovatele služeb je pro nás také velmi důležitá možnost účasti na konferencích, seminářích (viz níže) a vzdělávání v rámci evropských či světových odborných sítí např. IHRD, CEEC-HRN, EFTC, ENDIP, FESAT a PREVNET a dále možnost aktivní spolupráce s řadou renomovaných evropských organizací a agentur, jako je např. Trimboš (překlad metodiky školní prevence a příprava projektu na rozvoj kvality služeb), EATI (účast v projektu „Vzdělávání v adiktologii na lékařských fakultách v EU“), DrugScope, Cranstoun Drug Services, Euro-Metwork, atd.

V neposlední řadě je potřeba zmínit, že sdružení poskytlo prostor pro realizaci několika zahraničních stáží v rámci svých zařízení. Za všechny jmenujeme 5 denní stáž vybraných maďarských odborníků a 3 denní stáž 10 profesionálů z Makedonie. Podíleli jsme se také na zabezpečení několika významných zahraničních návštěv, které kromě jiného navštívili naše zařízení – např. EMCDDA (ředitel EMCDDA George Estivaet), Australský ministr zdravotnictví (Della Bosca), seminář Senlis Council atd.

Zahraniční konference a stáže

I v letošním roce se pracovníci sdružení zúčastnili několika významných mezinárodních akcí, konferencí a seminářů. Na dvou mezinárodních konferencích, které se konaly v Praze se sdružení podílelo aktivně jako spoluorganizátor. Za všechny jmenujeme alespoň následující:

- „Česká protidrogová politika – je důvod k revizi?“, Mezinárodní konference pod záštitou místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky MUDr. Mgr. Ivana Langera ve spolupráci s CEVRO - Liberálně konzervativní akademie; Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 20. duben 2004
- 7th European Conference on Drug and HIV/AIDS Services in Prison; Prison, Drugs and Society in the Enlarged Europe: Looking for the right direction; ENDSIP, Cranstoun Drug Services, Congress Centre Prague; Praha, 25-27. duben 2004
- EU Strategy on Drugs- The Way Forward“ the Irish EU Presidency conference The Conrad Hotel~Earlsfort Terrace; Dublin, 9-11. květen 2004
- Trends in European Drug Policies: A Meeting Between Eastern and Western European States; Harnack-House, Berlin-Dahlem; Germany, 25-27. květen 2004
- Conference „Times are changing: dealing with the Drug Use and Mobility in Europe“, AC Company, Hotel ILF; Praha, 3-5. červen 2004
- The 2004 Prague Symposium on Drug Policy; The Czech National Drug Strategy: Realities and Challenges Ahead; The Senlis Council; 23. červen 2004
- “Transnational good practices and experiences exchange on drug dependencies within the Roma Community“; Sastipen, FSGG, CEU Conference Center; Budapest, 29-30. říjen 2004
- stáž v komunitě pro HIV pozitivní a drogově závislé – Basida a Manzanares; Španělsko
- studijní pobyt v rámci Pompidou Group Fellowship v zařízeních Cranstoun Drug Services v Londýně; Velká Británie
- studijní pobyt zaměřený na navázání kontaktu s organizacemi pracujícími na poli HR v Moskvě a Petrohradě; Ruská federace
- spolupráce s IHRD a CEE – HRN a další pracovní semináře a konference organizované v rámci níže uvedených projektů EU

Zahraniční projekty

V roce 2004 pokračovala spolupráce v rámci konsorcií různých evropských organizací a sdružení se zde podílelo na realizaci projektů v oblasti drog a mezinárodní spolupráce vyhlášených EU Programem PHARE. Jednalo se o projekty evropských sítí zaměřených na oblast vězeňství, mobilních uživatelů a populace Romů, ve kterých byl SANANIM národním partnerem a realizátorem národní části projektu.

- Promotion of networking and co-operation on drug dependencies within the Roma community; (EU network SASTIPIEN, FSGG, Spain); projekt zaměřený na rozvoj spolupráce, síťování a služeb pro Romy
- Central and Eastern European Network of Drug Services in Prison, (EU network ENDIP, Cranstoun Drug Services, GB); projekt zaměřený na rozvoj služeb ve vězeních
- AC COMPANY 4 – network for the target group of mobile drug users in and between the EU and the CEEC (AMOC, NL); projekt zaměřený na zmapování a spolupráci v oblasti „mobilních“ uživatelů

V roce 2004 se také sdružení (v konsorciu evropských organizací) opět zúčastnilo několika výběrových řízení na projekty v oblasti drog a mezinárodní spolupráce vyhlášených EU Programem Health. Tři z těchto projektů evropských sítí zaměřených na oblast demokracie a spolupráce, mobilních uživatelů a telematických metod v prevenci uspěly a sdružení se tak v roce 2005 bude podílet na jejich realizaci společně s FESU, AC Company/AMOC a Prevnet.

- Open Society Fund; projekt na pomoc Afganistánu

I v roce 2004 pokračovala již tradiční spolupráce s Open Society Fund (IHRD), který několik let podporoval naše programy zaměřené na snižování rizik. V tomto roce byl zahájen projekt, který byl zaměřen na pomoc Afganistánu v oblasti návykových nemocí.

Obsahem projektu byly 2 dlouhodobé stáže pro afgánské psychiatry v celém spektru systému péče o drogově závislé v ČR. Obě dvě stáže přes mnoho komplikací úspěšně proběhly, každý lékař zde byl po dobu dvou měsíců a navštívil široké spektrum služeb a zařízení. Tento projekt je možno považovat za velmi úspěšný, jelikož na základě stáží došlo k velmi zásadním systémovým změnám v léčbě závislostí. Zároveň o.s. Podané ruce a o.s. SANANIM a o.s. Berkat získaly grant od EU na pokračování této pomoci přímo v Kábulu.

PR A MARKETING

SANANIM řadu let prohlubuje svou činnost na poli public relation tak, aby široká veřejnost odborná i laická byla seznamována s poskytovanými službami a s možnostmi jejich využití.

Velmi významná z tohoto pohledu je také pravidelná informovanost subjektů ze státní sféry, vzhledem k získávání dotačních prostředků na činnost sdružení. Neméně významné je udržovat informační toky se subjekty z nestátní sféry, jak z pohledu získávání dalších nezbytných finančních prostředků, tak z pohledu udržování kontaktu se spolupracujícími organizacemi.

PR aktivity

- Využití internetu a jeho význam pro poskytování informací o činnosti a službách neustále sílí. Kromě nově spuštěné verze prezentační stránky na doméně www.sananim.cz provozujeme nejdéle fungující internetovou informační stránku v rámci drogové problematiky www.drogovyserver.cz a v roce 2004 rekordně využívanou stránku internetového poradenství na adrese www.drogovaporadna.cz. Nejmladší internetové služby SANANIMu a to z oblasti primární prevence jsou již druhým rokem provozovány pod doménou www.odrogach.cz.
- Řadu let již spolupracujeme s veřejnými sdělovacími prostředky – televizemi, rozhlasem, tiskovými agenturami, individuálními tiskovými médii, a to především – Česká televize, Český rozhlas, Radio 1, Bohemia Labe Press, Mafra, RESPEKT, Literární noviny, Lidové noviny, atd. Pracovníci Drogového informačního centra pravidelně vydávají tiskové zprávy o aktivitách sdružení, nebo se zásadními poznatky z oblasti drogové problematiky.
- Pořádání vzdělávacích, odborných, společenských, kulturních a benefičních akcí je již tradiční součástí aktivit, které provádějí organizaci po celou dobu její existence. V roce 2004 proběhlo několik kulturně společenských akcí k rozšíření povědomí o poskytovaných službách a v rámci osvětových aktivit zviditelnění organizace i pořádaných kulturních a společenských akcí:
 - Cena Jaroslava Skály a 1. ročník Literární soutěže SANANIM proběhl v Měřině u Slapské přehrady. Tradičně byl vyhlášen společně se SNN ČLS JEP. V roce 2004 byla vyhlášena i literární soutěž pro klienty v léčbě nebo doléčené a abstinující. Soutěž úspěšně proběhla pod garancí Jáchyma Topola. Setkala se s velkým zájmem zejména u klientů psychiatrických léčen a soutěžní materiály vykazaly vysokou literární úroveň. Obě ocenění byly předány jako již každoročně během slavnostního večera v rámci AT konference.
 - 26. 6. 2004 proběhla kulturně společenská a osvětová akce u příležitosti Mezinárodního dne boje proti drogám, který každoročně vyhláší OSN. Příjemné odpoledne plné hudby a divadelních představení provázely rovněž dvě diskuse, na kterých vystoupili přední odborníci pro drogovou problematiku. Celou akci provázela rovněž prezentace neziskových organizací pracujících v oboru závislosti a prodej výrobků chráněných keramických dílen. Téma pro rok 2004 znělo „Léčba funguje“, SANANIM přijal toto téma jako stěžejní heslo.
 - V podzimních měsících se uskutečnil osvětově kulturně motivační večer v divadle PONEC v Praze, především pro romské spoluobčany. Záměrem bylo rozšíření povědomí o možnostech pomoci a léčby, právě pro tuto cílovou populaci. Vystoupení romských kapel bylo vždy provázeno diskuzemi, krátkými výstupy odborníků a několika romských klientů SANANIMu.
 - Rovněž v podzimních měsících proběhla Benefiční akce pro SANANIM, a především pro program léčby a doléčování matek s dětmi v Paláci Akropolis v Praze.
 - Benefiční akci podpořila nadace Divoké husy, která pomohla zdvojnásobit výtěžek celého večera. Vystoupení hudebních skupin Bengas a Gothard bylo již tradičně doplněno vystoupením volného uměleckého uskupení přátel Doléčovacího centra – Kunsthaust DC.
 - V rámci vzdělávacích činností proběhl v loňském roce kurz „Pracovníků terapeutických komunit“, letní škola v terapeutické komunitě Němčice, letní škola Harm reduction.

FUNDRAISINGOVÉ AKTIVITY

Fundraisingové aktivity byly v loňském roce realizovány, podobně jako v roce 2003, v rámci projektu Phare 2002 a byly směřovány zejména k:

- zviditelnění aktivit sdružení v povědomí možných donorů a rozšíření kontaktů s potenciálními dárci a z kvalitnění kontaktů se stávajícími dárci,
- podrobnému zmapování základny pro získávání finančních prostředků z nestátních zdrojů,
- realizaci sbírkových a benefičních akcí jako prostředku k udržování vztahů s dárci a zároveň získávání nových finančních či věcných prostředků,
- prohloubení a z kvalitnění provázanosti s aktivitami public relation a marketingovým vedením sdružení,
- dalšímu cílenému zvyšování informovanosti široké veřejnosti o poskytovaných službách a problematice závislosti obecně.

Pro efektivní oslovování veřejnosti a dárců bylo připraveno několik informačních materiálů: informační brožura a reklamní plachty. Kontakty se stávajícími sponzory a dárci a rovněž s novými společnostmi přinesly řadu potřebných věcných či finančních darů.

Mezi významné úspěchy patří např. získání telefonní ústředny pro DST od společnosti ALCA TEL, dvou vyřazených automobilů od Policie ČR, věcné dary od Hotelu Paříž, finanční dar od společnosti SUDOP a samozřejmě finanční dar od generálního partnera SANANIM – Nadace České spořitelny a významného nového partnera – společnosti METROSTAV. Řada společností začala poskytovat či pokračovala v poskytování výrazných slev např. při pořizování vybavení nových projektů (spol. TON, TONDACH), lékárenského zboží a lékařského materiálu (B-Braun Medical, Medea, Elizabeth Pharmacon... atd.)

V rámci fundraisingových aktivit se rovněž výrazně rozšířily kontakty s nadacemi a nadačními fondy ČR. (např. Nadace Divoké Husy, Výbor dobré vůle Olgy Havlové, Nadace Terezy Maxové - zastupující společnost Transgas).

Fundraisingové aktivity se stále větší měrou podílejí na udržení rozsahu služeb poskytovaných sdružením. V rámci posuzování efektivity těchto aktivit a navržení posilování a udržování financování programů a služeb sdružení, byl rovněž zpracován plán fundraisingu pro SANANIM tak, aby další rozvoj těchto činností, který je důležitým úkolem do budoucna, byl co nejlépe propojen s dalšími aktivitami public relation a managementu.

CHARITY SHOP

Velmi důležitou součástí PR i fundraisingových aktivit zůstává nadále práce SANANIM's Charity shopu. K základním aktivitám tohoto projektu patří získávání vlastních finančních zdrojů prodejem vonných svíček a drobné užitné keramiky, která se vyrábí v keramické dílně umístěné v Doléčovacím centru a v TK Karlov. Samotná výroba je zajišťována "bývalou" klientkou, která se díky obdivuhodnému přístupu a šikovnosti stala "regulérním" zaměstnancem sdružení; klienty Karlova (v návaznosti na fázi léčby, ve které právě jsou) a manažerem.

Samotný prodej je uskutečňován přímým prodejem, tj. vlastní účastí na různých akcích, prodejem přes obchůdky a galerie, kam dodáváme zboží do komisního prodeje. Nejeftektivnějším způsobem je vyhledávání a oslovování stávajících a dalších firem, kterým nabízíme naše výrobky jako dárky pro své zaměstnance či klienty. Velmi nás těší, že nám zůstávají některé firmy věrné a pouze drobnou obměnou od nás odebírají výrobky i třetím rokem - např. firma Hypokramed, Shell gass, Alcatel.

Velkou podporou v roce 2004 pro nás byla spolupráce s naším generálním partnerem Českou spořitelnou, a.s., která podpořila i tyto naše aktivity. Co se týče přímého prodeje, je pro nás velmi přínosná každoroční spolupráce s o.d.Kotva, který nám pátým rokem umožňuje prodej během celého prosince. Milou zkušeností je, že se k nám vrací zákazníci, často se slovy: "svíčky si na vánoce pravidelně kupuji od Vás". Často též vyjadřují dobrý pocit nejen z vlastního nákupu, ale především radost z pomoci.

Během roku 2004 jsme díky grantu NROS vydali katalog našich výrobků a truhlářská dílna o.s. Focus Ustí nad Labem pro nás vyrobila praktický a pěkný stánek. Na základě získávaných zkušeností chceme v budoucnu zlepšit, zdůraznit naši práci v souvislosti s vyhledáváním a oslovováním dalších firem tedy nových odběratelů.

Důležitou součástí práce a výzvou pro SANANIM's Charity shop je využití možnosti diskuse s veřejností. Stále trvá ne-jednoznačný, často jednoduše odmítavý postoj k organizacím, které pracují s drogově závislými.

VZDĚLÁVÁNÍ

Pokračujeme v realizaci koncepce vzdělávání o.s. SANANIM, která byla vypracována a přijata v r. 2002. Jejimi principy jsou kontinuita a vztupnost vzdělávání: tj. zajistit základní znalosti a dovednosti pro výkon konkrétní práce a podpořit další odborný růst. Cílem je zajistit kvalitní péči o klienty a poskytnout pracovníkům perspektivu odborného vývoje, který by měl být doprovázen i finanční motivací. Koncepce zahrnuje:

Individuální vzdělávací plány

Vedoucí zařízení sestavuje s každým pracovníkem individuální vzdělávací plán s ohledem na jeho vlastní odborný rozvoj a přínos pro tým i organizaci. Naplnění a revize vzdělávacího plánu mají být s pracovníky periodicky rozebírány.

Vnitřní vzdělávání

- Úvodní kurs pro nové zaměstnance: SANANIM organizuje pro nové zaměstnance krátký kurs se základními informacemi o organizaci, jednotlivých zařízeních, zásadách a hlavních metodách práce s klienty a práce v týmu. Kurs je doplněn exkurzí do všech zařízení.
- Kursy pro jednotlivé typy služeb: jsou specificky zaměřené na náplň práce konkrétních zařízení a dosažení/sjednocení základních znalostí a dovedností. V r. 2004 byl ukončen kurs pro týmy terapeutických komunit.
- „Lunche“ – mají již několikaletou tradici, konají se pravidelně 1 x měsíčně jako odborné semináře na aktuální téma. Jsou doporučované všem pracovníkům SANANIMu a otevřené odborné veřejnosti.
- Supervize: je nedílnou součástí vzdělávání pracovníků sdružení a účast na ní je povinná. Vnitřní supervizi v jednotlivých zařízeních zajišťují jejich vedoucí a odborní ředitelé. SANANIM organizuje pro všechny týmy vnější supervizi prováděnou externími odborníky.
- Případové semináře (formou bálintovských skupin) a „klinické dny“ pořádáme pravidelně od r. 2003.

Do vnitřního vzdělávání patří i porady týmů jednotlivých zařízení, týmové konference, přednášky či workshopy s externími odborníky pro jednotlivé týmy podle jejich potřeb a stáže pracovníků v jiných zařízeních.

Vnější vzdělávání; Vzdělávání odborné veřejnosti

SANANIM se přímo nebo jako členská organizace A.N.O. podílí na pořádání dlouhodobých kursů ve spolupráci se státními vzdělávacími institucemi (např. IPVZ). Doporučuje a finančně podporuje účast svých zaměstnanců na těchto kurzech. Kursy jsou u konkrétního pracovníka součástí individuálního vzdělávacího plánu a v tomto rámci jsou sledovány.

V r. 2004 skončil úspěšný kurs „Terapeutické komunity v léčbě závislosti“, jehož součástí byl i cvičný pobyt v roli klienta v TK Němčice. Kurs byl ukončen zkouškami a udělením osvědčení IPVZ. Další úspěšnou vzdělávací akcí byl druhý ročník Letní školy na téma „Motivace ke změně – práce s motivací“, kterého se účastnilo více než 40 pracovníků z celé ČR. V sérii tématických a specializačních kurzů a letních škol hodláme pokračovat.

V průběhu roku sdružení také pořádalo nebo se spolupodílelo na několika různých typech vzdělávání - seminářích pro odborníky na drogovou problematiku i v širší oblasti duševního zdraví a pomáhajících profesí. Vedoucí pracovníci sdružení jsou využíváni jako odborní lektori v IPVZ, při vzdělávání pořádaném jinými institucemi pro různé cílové skupiny a jako supervizoři v jiných organizacích. Podrobný výčet vzdělávacích aktivit daleko přesahuje možnosti zveřejnění ve výroční zprávě.

Vnější vzdělávání podporované sdružením

SANANIM podporuje své pracovníky ve vysokoškolském studiu, postgraduální specializaci a v absolvování systematického dlouhodobého psychoterapeutického výcviku v akreditovaných institutech a výcviku v supervizi v ČIS. Totéž platí o účasti v pozici lektora či vedoucího výcviku. Podporuje také účast svých pracovníků na seminářích a konferencích České společnosti pro návykové nemoci a na dalších odborně souvisejících akcích včetně mezinárodních.

ROZVOJ A METODOLOGIE

Díky svým zkušenostem a odbornému zázemí hraje sdružení významnou roli v rozvoji protidrogové politiky a odborných přístupů v práci s uživateli návykových látek. Z mnohých aktivit uvádíme:

- Kromě výše uvedených vzdělávacích akcí působí přední odborníci o.s. SANANIM ve výuce na 1. lékařské fakultě UK, Fakultě humanitních studií UK a dalších fakultách UK, v IPVZ, jako konzultanti a vedoucí diplomových a disertačních prací i jako vedoucí psychoterapeutického vzdělávání v systému SUR.
- Angažují se rovněž v přípravě nového bakalářského studia oboru adiktologie na 1. lékařské fakultě UK, které bude zahájeno v září 2005.
- Naši pracovníci se již tradičně významně podílejí na vypracování a ověřování standardů kvality služeb, metodologické přípravě certifikačního procesu, hodnocení účinnosti a zlepšování evidence.
- Publikace - pracovníci o.s. SANANIM se zásadním způsobem angažovali v autorské a editorské práci na rozsáhlé mezioborové učebnici - K. Kalina a spol.: Drogy a drogové závislosti – mezioborový přístup; která vyšla na podzim 2003 a byla v r. 2004 oceněna Cenou Jaroslava Skály.
- Širokou odezvu má preventivní informační publikace pro skupinu rodičů „9 rad jak ušetřit“, která se v r. 2004 dočkala dalších vydání a regionálních mutací.

Finanční zpráva - SANANIM 2004

Přehled nákladů a výdajů dle zařízení / středisek - vyúčtování projektů

Terénní programy		Doléčovací centrum	
MPSV ČR	651 500,00	MZ ČR	186 000,00
RV KPP	2 020 000,00	MPSV ČR	886 400,00
HMP	1 600 000,00	RV KPP	1 500 000,00
UMČ Praha 1	80 000,00	HMP	1 000 000,00
UMČ Praha 2	73 200,00	UMČ Praha 1	28 187,00
Sastipen	428 253,20	Úřad práce	28 187,00
Vlastní	48 222,80	Vlastní	208 360,10
Celkem	4 901 176,00	Celkem	3 908 947,10
Rómský terénní program		Doléčovací centrum – matky s dětmi	
MPSV ČR	313 800,00	MPSV ČR	282 900,00
HMP	150 000,00	RV KPP	365 000,00
AMOC	140 272,90	HMP	150 000,00
Vlastní	175,00	Metrostav	500 000,00
Celkem	604 247,90	Vlastní	18 587,10
		Celkem	1 316 487,10
Kontaktní centrum		Drogové informační centrum	
MPSV ČR	1 090 400,00	MPSV ČR	69 400,00
RV KPP	2 730 000,00	RV KPP	950 000,00
HMP	1 500 000,00	HMP	220 000,00
UMČ Praha 1	95 000,00	Středočeský kraj	140 000,00
UMČ Praha 2	20 000,00	NROS	629 501,60
UMČ Praha 7	32 500,00	Vlastní	165 320,50
AMOC	768 586,80	Celkem	2 174 222,10
Vlastní	67 050,70		
Celkem	6 303 537,50		
Denní stacionář		CADAS	
MZ ČR	210 000,00	MZ ČR	540 000,00
MPSV ČR	489 900,00	RV KPP	750 000,00
RV KPP	1 055 000,00	HMP	700 000,00
HMP	1 080 000,00	UMČ Praha 1	100 000,00
UMČ Praha 1	100 000,00	VZP	22 443,40
UMČ Praha 2	10 000,00	OSF AFG	187 106,30
UMČ Praha 7	35 200,00	Vlastní	23 758,10
Vlastní	82 001,80	Celkem	2 323 307,80
Celkem	3 062 101,80		
Terapeutická komunita Karlov		Projekt Kápo	
Česká spořitelna	3 416 000,00	HMP	300 000,00
MPSV ČR	1 405 500,00	Celkem	300 000,00
RV KPP	3 050 000,00		
HMP	2 100 000,00	Projekt AT konference	
Středočeský kraj	240 000,00	MZ ČR	60 000,00
Jihočeský kraj	150 000,00	Vlastní	510 126,00
Vlastní	158 410,50	Celkem	570 126,00
Celkem	10 519 910,50		
Terapeutická komunita Némčice		Projekt práce s uživateli drog ve vazbách	
MPSV ČR	1 334 200,00	RV KPP	240 000,00
RV KPP	1 500 000,00	HMP	150 000,00
HMP	1 700 000,00	CEENDSP	72 849,00
Středočeský kraj	255 000,00	Celkem	462 849,00
Jihočeský kraj	294 741,00		
Vlastní	48 649,40	Projekt internetová primární prevence	
Celkem	5 132 590,40	MŠMT	387 900,00
		HMP	150 000,00
		Středočeský kraj	100 000,00
		Vlastní	16,40
		Celkem	637 916,40

Souhrnný přehled výnosů v roce 2004 dle zdrojů

Ministerstvo zdravotnictví (MZ)	996 000,00
Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)	6 524 000,00
RV KPP (prostř. MZ, MPSV a MŠMT)	14 160 000,00
MŠMT	387 900,00
Hlavní město Praha (HMP)	10 800 000,00
Městské části Prahy 1, 2, 7	645 900,00
Středočeský a Jihočeský kraj	1 179 741,00
Zahraníční projekty (OSF AFG, CEE ENDSP, AMOC)	1 118 598,00
Nadační příspěvky (Sastipen)	365 018,00
NROS . Pharefundraising	362 697,00
Česká spořitelna	3 416 000,00
Metrostav a.s.	500 000,00
Transgas	100 000,00
Sponzorské dary - věcné dary	129 652,00
Sponzorské dary - finanční dary	281 300,00
Aromka	1 035 537,00
Nájemní klienti	218 121,00
Úřad práce	28 187,00
Účastnické poplatky	424 910,00
Vlastní/Ostatní	1 131 917,00
Příjmy celkem	43 805 478,00

Výkaz zisků a ztrát (v tisících Kč)

A. Náklady	
1. Spotřebované nákupy	10 528
2. Služby	13 069
3. Osobní náklady	17 726
4. Daně a poplatky	38
5. Ostatní náklady	153
6. Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek	3
7. Poskytnuté příspěvky	20
Náklady celkem	41 537
B. Výnosy	
1. Tržby za vlastní výkony a za zboží	2 707
4. Ostatní výnosy	104
6. Přijaté příspěvky	15 816
7. Provozní dotace	23 701
Výnosy celkem	42 328
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	791
D. Výsledek hospodaření po zdanění	578

Rozvaha (v tisících Kč)

Aktiva	
A. Dlouhodobý majetek 31 542	
2. Dlouhodobý hmotný majetek	31 546
4. Oprávky k dlouhodobému majetku	-4
B. Krátkodobý majetek 6 293	
2. Pohledávky celkem	1 436
3. Krátkodobý finanční majetek	4 821
4. Jiná aktiva	36
Aktiva celkem	37 835
Pasiva	
A. Vlastní zdroje 37 169	
1. Jmění	36 752
2. Výsledek hospodaření	417
B. Cizí zdroje 666	
3. Krátkodobé závazky	666
Pasiva celkem	37 835

Donoři, sponzoři a dobré duše, podporující činnost SANANIM v roce 2004

Velmi děkujeme našim největším sponzorům

Nadace České spořitelny,

Metrostav, a.s.; B-Braun Medical; L-FOTO – Aleš Holásek; RWE Transgas; Alcatel Czech, s.r.o.

Dále děkujeme všem, kteří nás podpořili nejen formou dotací

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky; Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky; Ministerstvo zdravotnictví České republiky; Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy České republiky

Magistrát hl. města Prahy; Úřady Městských částí Praha 1, 2, 7; Krajský úřad Středočeského kraje; Krajský úřad Jihočeského kraje

Dále také těm, kteří podpořili naše projekty

Nadace NROS-Phare 2002; Group Pompidou; EU program PHARE - Promotion of networking and co-operation on drug dependencies within the Roma community; (EU network SASTIPIEN, FSGG, Spain) a AC COMPANY 4 - network for the target group of mobile drug users in and between the EU and the CEEC (AMOC, NL); Open Society Fund, Prague; Open Society Institute, International Harm Reduction Development Program; Nadace Pomozte dětem; Nadace Divoké Husy

Naším dlouhodobým partnerům

MVDr. Václav Dlahoweský; Karel Schwarzenberg

Dalším sponzorům a donorům

Elsyst; Medic art; Hotel Paříž Praha; SUDOP; Palác Akropolis Praha; TONDACH; Policie ČR; skupina GOTHART; skupina BENGAS; PORTÁL; Medea - CZ; Německá škola v Jinonicích; Speciální mateřská školka Drahaňská; Start Production; INLAB; Colorbeton, a.s.; Olza trading; Ing. Jiří Dudorkin; PharmDr.MUDr. Hana Pužejová; Segafredo Zanetti; Dade Behring; Elizabeth Pharmacon; Johnson and Johnson; Radio 1; týdeník Respekt; Lidové noviny; ČR Radiožurnál; Start Production; Canon; nakladatelství Triton

Poděkování si dále zaslouží

organizace, které o.s. SANANIM podpořil zakoupením vonných svíček SANANIM'S CHARITY SHOP

Krekom, s.r.o. (pro Českou spořitelnu); Hypokramed, s.r.o.; Alcatel Czech, s.r.o.; Altys, a.s.; Pioneer Investments; Shell Gas ČR, s.r.o.; Hotel Paříž Praha, a.s.; Raiffeisen stavební spořitelna, a.s.; ADONAI; Auto Jarov, s.r.o.; Pražské služby, a.s.; Blue and Green Catering Production, s.r.o.; Glaxo Smith Kline, s.r.o.; Papirius, s.r.o.; Termont, s.r.o.; Žaneta Nepalová (pro Nadaci Terezy Maxové); Mladá Fronta Dnes; SUDOP Praha, a.s.

nestátní neziskové organizace

Nadace Divoké husy; Právní poradna A. N. O.; Liga lidských práv; Drop-in; Prev-Centrum; Podané ruce, Laxus – Hradec Králové; Romodrom; Progressive, NATAMA; sdružení INEX; Nadace Terezy Maxové; Výbor dobré vůle Olgy Havlové; Nadace Duhové energie

spolupracující firmy a organizace

Lékárna Rumunská; Printhouse; Golden studio; Václav Karas - Smetanova Lhota; Zahrada Čimelice; Miroslav Zeman - Smetanova Lhota; Agropodnik Písek – AGPI; Spolek milců čaje - Ing. Aleš Juřina; The English international school; Palác Akropolis;

města, obce, magistráty, místní úřady a státní organizace

Úřad městské části Praha 13; Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti při RVKPP; Národní referenční laboratoř pro HIV/AIDS; Hygienická služba Praha a Praha 7; Magistrát hl. města Prahy; Úřady Městských částí Praha 1, 2, 7; PMS ČR; FN Motol; PL Bohnice; PL Červený Dvůr Obec Němčice; ÚP Strakonice; Středisko pro mládež Klíčov; Červený Kříž Strakonice; obec Smetanova Lhota; Kojenecký ústav Krč; Probační a mediační služba; sociální odbory; úřady práce; Hygienická stanice Písek; DDM Písek; Krajský úřad Středočeského kraje; Krajský úřad Východočeského kraje

spolupracující odborníci a lékaři

Mgr. Hana Gajdošíková; PhDr. Milan Kinkor; PhDr. Jiří Libra; MUDr. Vratislav Řehák; MUDr. Barbora Heřmanská; tým ICDZ při FN Motol; MUDr. Vavřinová; MUDr. Binder; MUDr. Jan Nýdl; MUDr. Bohumil Doul; Mgr. Radka Bartošová; Jana Čapková; Magda Kaiserlíková; Hana Šatalová, Dis.; Soukupová Kamila, Dis.; MUDr. Dušan Randák; MUDr. Běla Studničková; MUDr. Kamila Beroušková; Mgr. Nina Janyšková PhDr. Jan Šíkl, PhD.; Jan Bečka; MUDr. Petr Popov; MUDr. Vladimíra Zenáhlíková; Mgr. Blanka Korčíšová; Mgr. Petr Hrdina; Bára Orlíková; Mgr. Petra Vrtbovská; MUDr. Slavíček; Pavla Doležalová; Mgr. Ing. Jiří Staniček; Mgr. Jana Ženišková; MUDr. Jedlička; MUDr. Petr Vostrý; MUDr. Jitka Čižecká; MUDr. Petra Votýpková; MUDr. Jitka Pohořská; MUDr. Olga Hlaváčková; PaedDr. Michael Chytrý; MUDr. Jitka Vodňanská; prim. MUDr. Jaroslava Lukešová; Mgr. Jiří Zehnula; JUDr. Libuše Nečasová; Mgr. Patrik Matoušů; Mgr. Titman; Ing. Oldřich Lesňák; MUDr. Pavel Kubů; MUDr. Tomáš Páleníček; MVDr. Václav Dlahoweský; Michal Dlahoweský; Lukáš Dlahoweský; Jan Vastl; Jaromír Brabec; Jana Vlažná; MUDr. Olga Hlaváčková; MUDr. Andrea Kuntová; MVDr. Josef Jordák; Stanislav Krpejš; Alena Rajlová; Martin Vích; Mgr. Roman Čermák; Jan Palacký; Richard Hamza; Leona Urbanová

zahraniční partneři a kolegové

AMOC - Schatz Eberhardt; FESAT – Mariana Mussat Odysseus; Prima

a dále také

Marie Janoušová; Josef Mareš; management paláce Akropolis; Xicht; Ladislav Puršl; Soňa Javorková; Tomáš Daňha; Otýlie Sklenářová – Malá; manželé Strouhalovi; Libuše Drdánková; Věra Fiřtová; David Filip; firma e4you

a jistě i další, na které jsme nechtěně mohli zapomenout a kterým se tímto omlouváme.

Orgány - Občanské sdružení SANANIM

Název: o.s. SANANIM

Sídlo: Ovčí Hájek 2549/64A, 158 00 Praha 13

Telefon: 284 822 872

Fax: 266 315 306

Internet: www.sananim.cz

E-mail: office@sananim.cz

IČO: 00496090

Bankovní spojení: KB Praha 8, Podvinný mlýn 2

Číslo účtu: 13038091/0100

Statutární zástupce:

PaedDr. Martina Richterová-Těmínová,
předsedkyně správní rady

Správní rada:

PaedDr. Martina Richterová-Těmínová

MUDr. et PhDr. Kamil Kalina, Csc.

Martin Větrovec

Martin Hulík

MUDr. Jakub Minařík

Kontrolní komise:

Miroslav Zachariáš

Mgr. Štěpánka Čtrnáctá

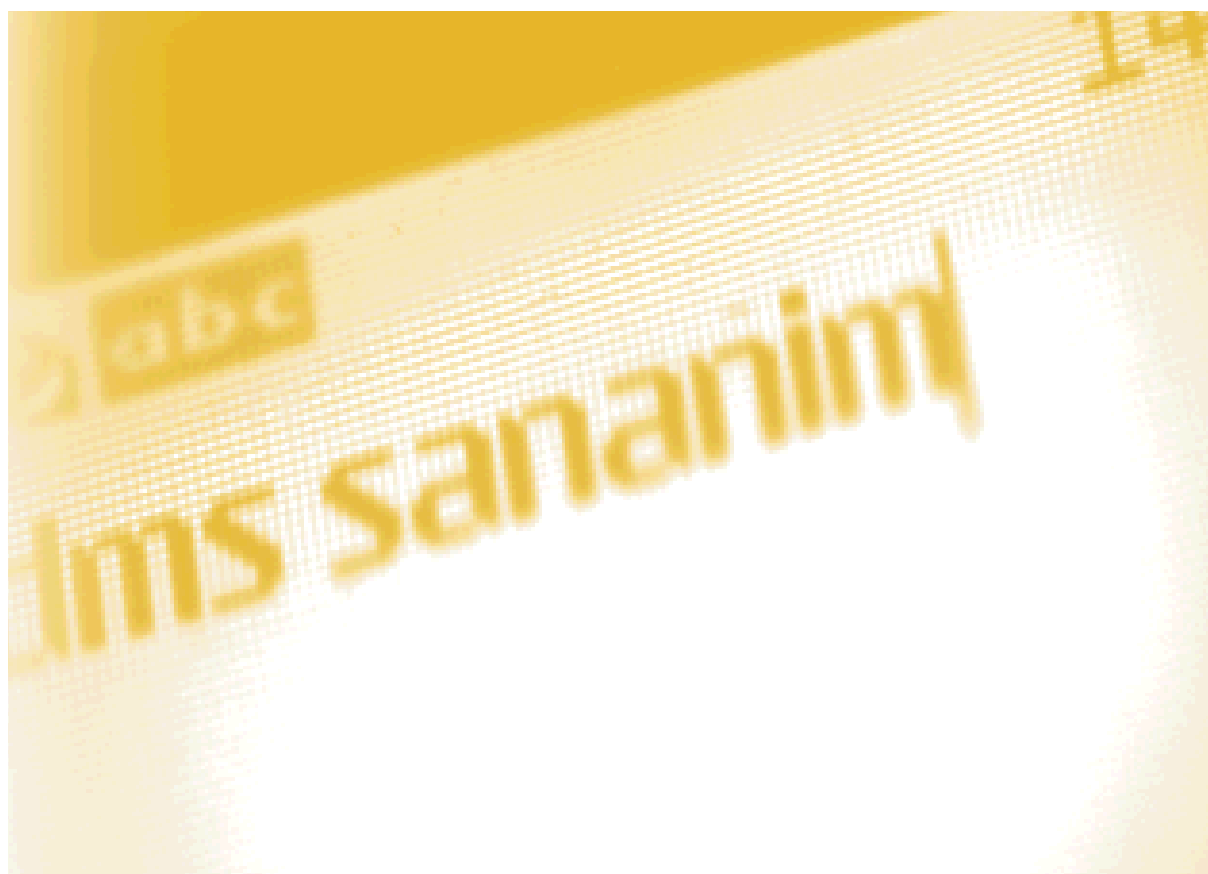
Barbora Orlíková

Marek Vodenka

Mgr. Petr Nosek

Výkonný ředitel:

Mgr. Jiří Richter

Kontakty

Kancelář

Ovčí hájek 2549/64A, 158 00 Praha 13

Kontaktní adresa (do 12/05):

Dolákova 26, 180 00 Praha 8

Tel.: 284 822 872

Fax: 266 315 306

e-mail: office@sananim.cz

Terénní programy

Na Zderaze 11, 120 00 Praha 2

Tel.: 224 920 577

Fax: 266 315 306

e-mail: street@sananim.cz

Kontaktní centrum

Osadní 2, 170 00 Praha 7

Tel.: 283 872 186

Fax: 283 872 258

e-mail: kacko@sananim.cz

Denní stacionář

Janovského 26, 170 00 Praha 7

Tel.: 220 803 130, 220 800 041

Fax: 266 710 489

e-mail: stacionar@sananim.cz

Terapeutická komunita Němčice

Zámek 1, Němčice u Volyně

387 19 okres Strakonice

Tel./Fax: 383 396 120

e-mail: nemcice@sananim.cz

Terapeutická komunita Karlov

Karlov 3, Smetanova Lhota

398 04 pošta Čimelice

Tel.: 382 229 655

Fax: 382 229 694

e-mail: karlov@sananim.cz

Doléčovací centrum

Ovčí hájek 2549/64 A, 158 00 Praha 13

Tel.: 251 614 070

Fax.: 266 315 306

e-mail: aftercare@sananim.cz

Drogové informační centrum

Ovčí hájek 2549/64A, 158 00 Praha 13

Kontaktní adresa (do 12/05):

Dolákova 26, 180 00 Praha 8

Tel.: 284 825 817

Fax.: 266 315 306

e-mail: dic@sananim.cz

Poradenská linka

283 872 186

E-poradna

www.drogovaporadna.cz

Generální partner:

Partneři:

